

HEIS

NR 3

MONTØREN

2024



FAGFORENINGSBLAD



Innhold

Nr 3 – September 2024 Årgang 56

Ledern har ordet 4
Redaksjonen 5
Klubber og avdelinger 6

Heiscup 2024
TKE seiret igjen 14

Forening, fagbevegelse og samfunn
Årets læringer 18
Vestland fylke tildelte kontrakt
til bedrift som bedrev sosial dumping ... 19
DSB presiserer krav til faglig leder 20
Status lokale forhandlinger 21
IKT-streiken 21
Streik hos kabinansatte i SAS 22
De ansatte i Schindler Australia streiker
for tryggere arbeidsplasser. 23

Aktuelt
Yrkesskadeforsikring: Et viktig
sikkerhetsnett for arbeidstakere? 24
Individualismen. 28
På hjul for fred i Ukraina 30

Historie
Tukthuslovene 32

Heisteknisk
Ny maskinforskrift 34
Heismontasjen på nye
Drammen sykehus 36
Vil bedre sikkerheten på eldre heiser
i Spania 38

HMS
Kvartsstøv identifisert som et alvorlig
problem i byggebransjen 39
Heismontør for 40 år siden 42
Fra Sjakta 43

BLADETS ADRESSE:
HEISMONTØREN
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGIT.
GRAFISK PRODUKSJON: AKSELL. OPPLAG: 1375

REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 10. SEPTEMBER 2024
NESTE DEADLINE ER 15. NOVEMBER 2024



HEISCUP 2024, SIDE 14-17

Omtrent tohundre medlemmer av foreningen hadde tatt turen ned til Barcelona for den førtiende heiscupen. Ta kontakt med redaksjonen dersom du ønsker noen bilder fra heiscupen. Foto: Tor-Erik Lundberg.

LEDERN HAR ORDET



Markus Hansen, leder HMF

Vel gjennomført heiscup i Barcelona! Igjen, som tidligere år, samlet vi rundt 200 heismontører for å konkurrere om hvem som får skryterettighetene det neste året. Igjen var det TK Elevator som viste seg å være sterkest. Heiscupen skal tilbake til Norge igjen, men det blir ikke før i 2026. Neste år venter Italia og taktfaste toner med Bella Ciao til heiscupen. Det er enda ikke bestemt hvor i Norge vi skal i 2026 (vi annonserer det på neste års heiscup), så enn så lenge oppfordrer vi alle medlemmene våre til å komme med forslag på sted til hvor heiscupen skal avholdes!

Det er fremdeles dyrtid. Mat, strøm, renter, avgifter osv. – alle kjenner på kroppen at ting har blitt dyrere. Ikke minst har de som har reist utenfor Norges grenser på sommerferie kjent på hvor lite man får for den norske kronen som er skikkelig ute og kjører i forhold til andre valutaer.

Klubbene er i full sving med lokale forhandlinger. De fleste forhandler fremdeles mens noen er ferdige – da med svært gode resultater som for eksempel TKS Heis med over 6%

lønnsøkning. Fra før hadde vi landet en liten økning på lønna med 7 kr/t fra forhandlingene på Heisoverenskomsten i mai.

Når det gjelder arbeidet knyttet til støvproblematikken ved arbeid på heis – har vi kommet et stykke lengre. I forhandlingene i våres ble vi enige om å utføre en serie kvartstøvmålinger i samarbeid med heisbedriftene, samt en rekke tidsfrister for når målingene skal være utført. Siden enigheten mellom oss og arbeidsgiverne i mai, har det vært en del utvikling på dette området. Fristene vi gav oss selv må forskyves noe, da vi nå har fått Statens Arbeidsmiljøinstitutt (Stami) til å lede en storstilt forskning på støvet heismontører utsettes for. Dette er vi svært glade for! Det betyr at det blir en internasjonal studie på kvartstøvproblematikken vi opplever, og i stedet for noen enkeltprøver her og der på kvarts vil det bli en grundig undersøkelse med over 50 prøvetakinger i en heismontørs hverdag. Dette vil virkelig belyse kvartstøvproblematikken og vil gi oss god informasjon på hvordan man kan holde eksponeringen på et minimum. Prøver skal da gjøres i ulike miljøer, med ulik tildekking av heissjakt, ankerskinner mm.

Vi er nå i prosjekteringsfasen sammen med Stami, og de antar at selve målingene og analysene begynner i Q1 2025, og vil pågå hele 2025 før man har endelige resultater. Selvfølgelig vil de dele informasjon og funn underveis. Studien vil bli

gull verdt for oss og alle heismontører i verden, ikke minst kanskje dette kan være en øyeåpner for andre yrkesgrupper som er vel så eksponert for kvartsstøv som oss. Kampen mot kvarts fortsetter!

Markus

HMF PÅ SOSIALE MEDIER



@HMFagforeninga



heismontorene



hmf1930



@heismontorene



Heismontørenes Fagforening



www.heis.no

REDAKSJONEN SEPTEMBER 2024

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG. REDAKSJONEN: ERIK EIKEDALEN, MARTIN GRANSETH, CHRISTOPHER R. FOSSUM. FORSIDE: TOR-ERIK LUNDBERG

MOTIV: ÅRETS LÆRLINGER VED OPPHEI.

BOLIGPRISENE SKAPER ULIKHETER

Perioden mellom 1983 og 1987, kjent som jappetiden, var preget av en kultur med høy individualisme, økt forbruk og stor optimisme. Dette førte til kraftige økninger i boligprisene, som ble drevet av høy etterspørsel og spekulasjon.

Høyre-regjeringens liberaliseringspolitikk, inkludert endringer i borettslagsloven i 1984, fjernet samtidig prisreguleringene som tidligere hadde holdt boligprisene nede og boliger tilgjengelig for flere. Dette skapte et mer markedsstyrt boligmarked.

I etterkant av jappetiden økte Norges Bank renten for å bekjempe inflasjonen, noe som resulterte i store problemer for mange husholdninger når boligprisene falt, men lånene og rentene forble høye.

BOLIGPRISER OG SYKEPLEIERE

Tidligere var det politiske målet at boutgiftene ikke skulle overstige 20 prosent av husholdningens brutto årsinntekt. I dag er det ikke uvanlig å benytte 50 prosent av inntekten på boligutgifter, og i større pressområder kan andelen være langt høyere.

Siden 90-tallet har boligprisene skutt til himmels. For en sykepleier med en årsinntekt på 682.900 kroner, viser beregninger at de kan kjøpe omtrent

2,4 prosent av boligene i Oslo eller 31,4 prosent av alle boliger på landsbasis.

Får du ikke boliglån – så må du kanskje ut på et markedsstyrt utleiemarked. I hovedstaden må du for tiden ut med mellom 15 og 20.000 kroner for en toromsleilighet. I Hamar må du ut med en månedsleie på mellom 8 og 11.000 kroner for den samme leiligheten. Her bør politikerne gjøre som i våre naboland og delvis regulere dette markedet, samtidig som det må bygges flere utleieleiligheter med en leie som ikke flår folk.



Heismontør Anders Hjorthøy (21) har kjøpt sin første bolig, og ble i den forbindelse intervjuet av Drammens Tidende.

SKAPER ULIKHETER

Det pressede boligmarkedet bidrar til ulikheter i samfunnet, og særlig er det vanskelig eller umulig for de unge i etableringsfasen å få innpass. Selv om det vil få det til å gå kaldt nedover ryggen på den mest liberale fløyen på Stortinget, så må dette markedet være mer politisk styrt. Det må bygges flere leiligheter til en pris som de unge har råd til – og disse boligene må holdes unna boligspekulanter som vil kunne trekke prisene opp og det må legges til rette en gunstig finansieringsordning for unge førstegangskjøpere.

Hvis du ikke allerede har bestemt deg – så får du lese deg opp på partiprogrammene før neste års Stortingsvalg. Men denne høsten kan du lene deg tilbake og lese denne utgaven av Heismontøren hvor du blant annet kan lese om årets lærlingeinntak, heiscupen og mye mer.

God høst og god lesning!

Tor-Erik, redaktør

KONEKLUBBEN

📅 BÅRD NAVRUD 📅 TOR-ERIK LUNDBERG



Koneklubben stilte med et lag i Barcelona.

Og like fort som sommeren kom, så var den over. Håper alle har klart å nyte noen late dager i ferien.

Høst i heisbransjen betyr lokale forhandlinger. Koneklubben har pr august hatt overlevering av krav og ett forhandlingsmøte. Det er vel en underdrivelse å si at avstanden mellom klubb og bedrift er stor. I år er det bedre å bruke uttrykket ENORM. Bedriften tilbyr kr 3,- i lokalt tillegg, men alle som kjører fossil privatbil skal straffes med å bli trukket kr 3,- pr time. Det vil si at de som fyller bensin eller diesel på privatbilen sin må nøye seg med det sentrale tillegget i år.

Klubben så seg også nødt til å stille krav om å ansette lærlinger i 2024.

Dette kravet skulle bedriften delvis møte med forutsetning om at vi skulle forringe avtaleverket vi har i dag. Dermed kan det virke som om det ikke blir nye lærlinger på KONE i år. Det er i skrivende stund avtalt et nytt forhandlingsmøte den 9. september.

Det har også vært uklarheter om hva slags skriftlig dokumentasjon fra forhandlingene som kan deles med Klubbens medlemmer. Men etter en del purringer fra forhandlingsutvalget, har vi nå fått delt info som er tilgjengelig for alle i klubben. Også de som ikke har mulighet til å være med på klubbmøter. Bedriftsledelsen har for øvrig også uttrykt at de er usikre på om klubbledelsen formidler korrekt informasjon fra forhandlingsmøtene. Videre har klubben

vært involvert i flere diskusjoner med bedriften gjennom vår og forsommer, der allerede etablerte avtaler stadig utfordres. Viljen til å enes om noe som helst er lav. Det er mildt sagt utfordrende å være tillitsvalgt på KONE om dagen, men det foreligger nå heldigvis et initiativ til å forsøke å bedre samarbeidet. Vi får håpe det bærer frukter.

Første aktivitet på kalenderen er avdelingsmontørmøte i oktober. Dette er en samling av representanter fra alle avdelingene. Her får klubbledelsen nyttige innspill fra hele landet, og vi får delt dagsaktuelle saker ansikt til ansikt. Her har også ledelsen mulighet til å komme å fortelle litt om status i bedriften og få nyttige innspill tilbake.

ORONAKLUBBEN

📅 ORONAKLUBBEN 📅 EN SNILL KELNER I BARCELONA

Hei og takk for sist. Det har ikke skjedd stort mye over sommeren og det har generelt vært rolig.

Under forrige blad så skrev vi at vi så å si var enige med bedriften om en Abax-avtale. At det bare var formaliteter og småting som måtte endres før signering. Da vi møtte opp til møte for å signere denne avtalen så hadde ledelsen tatt en 360 helomvending over natta og endret hele avtalen til noe helt annet enn det vi i bunn og grunn ble enige om. Dette syns vi ikke er helt heldig da vi har brukt masse timer og møter med bedrift for å bli enige på en avtale som dem velger å ikke følge i siste liten.

Når det gjelder DSB montører så har vi hatt en «scanning» av alle DSB-montører og de er nå klare for bransjegodkjenning på Opphei hvor vi regner med og tror at dem består med glans.

I lønnsforhandlingene så har vi hatt to møter med bedriften. Vi har fått ett lavt tilbud fra bedriften som dem har gitt oss bare for å ha noe å gi. I år så håper vi på å komme enda nærmere de andre store bedriftene når det gjelder avtaleverk. På ren time-lønn så ligger vi på rundt det samme som de fleste, men vi henger etter på andre goder og avtaler som vi håper på å få på plass i år.

Når det gjelder samhold og kameratskap i klubben så er det helt på topp nå, vi har blitt en kjempegjeng med veldig bra stemning og samhold. Alle er engasjerte, og alle er venner med alle.

Når det gjelder heiscupen så gikk det ikke helt veien på banen, men utenfor banen hadde vi en kjempefin tur med hvor vi har blitt enda mere kompiser enn det vi allerede var. Og når nesten 50 prosent av hele klubben deltok – så ser vi på hele turen totalt som en suksess.



Halve klubben deltok på heiscupen.

SCHINDLERKLUBBEN

TOR-ERIK LUNDBERG



Osloklubben stilte med et rent Schindler-lag i årets heiscup. Klubben hadde i tillegg spillere på laget til «HMF Drammen», «Toget i fra Nord», «Trønderheis» og på «Pampas».

Forhandlingsutvalget meldte om en god dialog med ledelsen etter det først forhandlingsmøte som var allerede den 26. juni.

Det skulle godt gjøres å stå til forventningene om å bli ferdig med de lokale lønnsforhandlingene før ferien, men nå når alle er på plass igjen fortsetter forhandlingene. I mellomtiden har det i hovedstyret, blant de tillitsvalgte i avdelingene og med alle medlemmer vært møter for å diskutere bedriftens foreløpige tilbud og motkrav. Tiden vil vise om stemningen fortsatt er god i neste forhandlingsmøte som er satt til den 12. september – noe som er et par uker før dette bladet kommer på trykk.

Til tross for inflasjon og økte utgifter er det fortsatt bra med arbeid langt inn i krystallkula. Som resten av heisbransjen – har også Schindler i denne tiden satset mye på utskifting og modernisering av heiser. Samtidig har Schindler de siste årene utviklet mange nye digitale tjenester som blant annet overvåking av heiser, destinasjonssystemer og digitale skjermer i heistolene. Da er det godt at bedrift og klubb i fjor ble enige om en avtale som blant annet skal sikre klubbens medlemmer kunnskapen og retten til å installere disse løsningene.

Det er i år blitt ansatt fire nye læringer i bedriften. Hvorav to er i Oslo-

avdelingen, en i Tromsø og ei i Trondheim. I tillegg er det blitt ansatt noen elektrikere på styrt opplæring. Vi ønsker de alle velkommen til klubben.

Det har lenge vært annonsert at Osloavdelingen skal ut av lokalene på Rommen ved årsskifte. Nå er det klart at avdelingen skal flytte inn sammen med resten av ledelsen i Karvesvingen på Hasle. I de utvide lokale skal det også bli plass til undervisningsavdelingen, så heretter vil de bedriftsinterne kursene bli avholdt her. Når det gjelder lageret, så skal dette settes bort til en tredjeparts leverandør et annet sted i byen. Våre to medlemmer på lageret, får dermed

tilbud om nye oppgaver i sjakta. Noe som de begge er positive til.

I slutten av mai opplevde vi dessverre en arbeidsulykke i bedriften. Kort tid etter ulykken, der to heismon-tører som demonterte en heis falt flere meter, kom den på trykk i mange norske medier og spørsmålene har vært mange. Ulykken er fortsatt under intern granskning for å kart-

legge hendelsesforløpet, men det er ingenting som tyder på at de to erfarne montørene har gjort feil. Det viktigste av alt er at det tross alt ser ut til å ha godt bra med de to, og en av de er allerede tilbake i arbeid etter ulykken.

Schindlerkonferansen blir avholdt den 12. og 13. november, her legges det til rette for gode diskusjoner for

klubbens retning fremover. Alle avdelinger oppfordres til å avholde klubbmøter før denne tid, slik at alle medlemmers synspunkt kommer frem. Husk at det er medlemmene som er klubben, og ikke de tillitsvalgte. Det er klubben i felleskap over flere år, som har jobbet frem alle våre arbeidsbetingelser – og det er i all hovedsak vi som skaper verdiene i bedriften.

OTISKLUBBEN

TOMMY RØNNING TOR-ERIK LUNDBERG

Hei. Håper alle har hatt en fin sommer.

I skrivende stund er vi på vei inn i vårt fjerde forhandlingsmøte med bedriften. Foreløpig har vi ikke kommet veldig langt i forhandlingene. Bedriften hevder at resultatene er såpass dårlige at det vil bli veldig vanskelig å møte våre krav i år. Kostnadene er for høye og produktiviteten er for lav osv.

Dette medfører som vanlig at det tas grep sentralt i Otis, som igjen fører til at alt blir mer tungrodd her hjemme. Foreløpig står vi litt på stedet hvil i forhandlingene. Ellers så begynner vi å få litt mer orden på det nye lønssystemet som skapte mye uro gjennom hele 2023.

Arbeidsmengden er noe avtagende, spesielt på nymontasje. Vi håper å kunne bidra med større fastprisjobber og HK jobber fra service avd. for å løse dette.



Otis måtte se seg slått ut av cupen etter å ha møtt HMF Drammen i kvartfinalen.

Dessverre er det ikke ansatt noen læringer hos Otis i år. Dette er noe vi jobber med kontinuerlig, men det virker som bedriften ikke ser verdien av å ansette læringer på samme måte som de gjorde tidligere.

Otis har flyttet inn i nye lokaler i løpet av sommeren. Ny adresse er Nils Hansens vei 8. Ting begynner å komme på stell der også.

Vi har akkurat sendt av gårde en munter gjeng til Barcelona. Disse har lovet å gi alt, både dag og natt. Forhåpentligvis kommer alle uskadd tilbake igjen.

Ønsker alle en fin høst og god fremdrift i de lokale forhandlingene.

TKE-KLUBBEN

STIAN ANDERSSON TOR-ERIK LUNDBERG



Laget til TKE gikk helt til topps i Barcelona.

Er TKE det samme Thyssenkrupp – bare med nytt navn?

På noen måter ja, men samtidig så langt derifra. Det har foregått utrolig mye de siste årene etter Thyssenkrupp ble til TKE med nye eiere midt i Covid utbrudd. Så hvorfor mener jeg da at TKE er det samme som Thyssenkrupp? Jo, det sier jeg fordi det er fortsatt mange av de samme folkene. Mange har de samme rollene, samholdet og kameratskapet i klubben er like bra som før, kanskje til og med enda bedre.

Så hvorfor er det samtidig et helt nytt selskap? Det er fordi vi har en ny sammensetning fra øverste til laveste nivå. Klubbapparatet får tilbakemeldinger om at folk trives bedre og bedre.

Vi jobber i dag i et selskap hvor man tydelig kan kjenne at man blir ivarettatt, og at man har en verdi. Vi jobber i en bedrift som er villig til å strekke seg langt for å bistå ansatte som har havnet i en vanskelig situasjon. Vi jobber i en bedrift som ønsker å gi tilbake, samle til sosiale happenings som sommerlunsjer, lønningspils, sporadiske middager, julebord, julegaveutdeling under julelunsj, pølsefredager. Lista blir bare lenger og lenger. Det er hyggelig å være på jobb i TKE i dag. Og jeg som klubbleder er stolt av å både være klubbleder og heismontør i dette «blomstrende» selskapet. Det vil alltid være ting som kan bli enda bedre, men det føler jeg at alle parter også har vilje til å få til.

Vi har hatt det vanskelig i en lang stund. Vi har mistet gode ansatte i øst og vest, inne som ute, uten at vi har klart å friste så mange nye til å komme til oss. Det har vært preget av ekstreme mengder arbeid på alt for få ansatte, stress og korte lunter, stått i situasjoner vi så gjerne skulle sluppet å stå i, det er ikke til å legge under en stol. Men det også går mot å bli veldig mye bedre. Det er gjort store grep for å få oss ut av en vanskelig tid. Det er mange møter mellom klubb og bedrift og vi samarbeider godt. Jeg har god tro på fremtiden i TKE.

I skrivende stund så har vi sendt våre ivrigste krigere til å forsvare fjorårets seier i Heiscupen, og jeg vil med det ønske våre konkurrenter lykke til. Og når du leser dette, så har vi allerede fasit på hvordan det gikk.

Til sist vil jeg gjerne benytte muligheten til å bli litt mer personlig og sentimental. Det er ikke alltid like lett å være klubbleder. Mange før meg har også funnet ut dette av diverse årsaker. Som mange har fått med seg, så tok jo mitt liv en veldig uventet og brå vending når jeg mistet min far i april. Det var også i perioden etter dette jeg fikk kjenne på hvor vanskelig det er å være klubbleder. Det har vært mye fokus fra min side på at det ikke skal være noe mer synd på meg enn andre som mister sine nære, samtidig er jeg den som har vært desidert mest borte på grunn av dette. Og det har vært vanskelig for meg. Jeg skal innrømme at jeg har vurdert sterkt å trekke meg en periode for å kunne ordne opp i skifteprosessen, og med det slippe til andre som kan bidra og være mere til stede enn hva jeg selv har klart. Men så kommer samtidig

det som er så utrolig fint med å være klubbleder når man merker den brede støtten og forståelsen fra alle mine kollegaer og arbeidsgiver. Det er nettopp dette som har gjort at jeg står i det og bidrar så godt jeg kan, selv om jeg samtidig jobber mot min egen selvkritikk og samvittighet. Tusen takk kamerater! Og takk til arbeidsgiver som også har vært forståelsesfull og støttende. Jeg unner alle å få kjenne på en slik støtte og samhold. Det er noe av det sterkeste man kan kjenne på, og derfor blir jeg også sittende så lenge klubben vil ha meg!

Så for å avslutte det sentimentale og tårevåte, skal jeg nå forberede meg til årets forhandlinger.

Takk! Ønsker alle en givende og fin høst!

HMF STAVANGER

VEGARD OLIMSTAD

Håper alle heismontører der ute har hatt en fin sommer!

I skrivende stund begynner bakrusen etter heiscupen sakte, men sikkert å gi seg. Tusen takk for turen og et vel gjennomført arrangement!

I høst drar styret i Stavanger, pluss to fra Haugesund, opp til Bergen for å ha et felles styremøte. Her er målsettingen å få til et bedre samarbeid på tvers av avdelingene, samt planlegge et felles arrangement for neste år. Dette må jo bare bli bra!

Når det kommer til arbeidsmengden i Rogaland, har de fleste bedriftene mer enn nok å gjøre både på service og anlegg.

Litt mindre å gjøre i KONE, men det løses greit med litt utenbysjobbing.

Vil til slutt bare oppfordre alle i Stavanger-området om å møte opp på felleslunsjen hver torsdag på Mariero Foodcourt.

BARN MISTET FINGER

Et to år gammelt barn fikk revet av en del av fingeren på et rullefortau ved Oslo lufthavn, skriver dagbladet.no. Barnet ble fraktet til sykehus i ambulanse for behandling. Pressevakt ved flyplassen forteller at det dessverre skjer slike uhell i forbindelse med sprekker på rullefortauet, og at de er en dårlig miks med små barnhender. Politiet har opprettet en sak på ulykken.

TYVEN SATT SEG FAST I HEISEN

En mann i førtiårene som hadde stjålet elektriske artikler fra et næringsbygg i Storgata, skal ha blitt sittende fast i heisen under flukten, skriver Avisa Oslo. Politiet, som dermed fikk kontroll på mannen, kunne på tidspunktet ikke si noe om verdien på tyvegodsset.

NEDBEMANNING I TELIA

Tillitsvalgte fortviler over en ny runde med nedbemanning i selskapet. I september kom meldingen om at Telia skal fjerne 3000 stillinger i 2024 – av dem er 245 i Norge. Det er nærmest blitt en vane med nedbemanning to til fire ganger i året i telekombransjen, sier klubblederen til frifagbevegelse.no

HMF BERGEN

PER-ERIK SAGSTAD TOR-ERIK LUNDBERG

På slutten av sommeren fikk vi tips om at Scan Heis hadde vunnet størstedelen av anbudet på vedlikehold av heisene til Vestland Fylke.

HMF i Bergen har jo over en årrekke holdt et øye med Scan Heis og til og med avdekket sosial dumping. Vi sendte derfor en henvendelse til Fylkesdirektør og Fylkesordfører for å be om årsak til at de velger den eneste heisbedriften på vestlandet som ikke har tariffavtale, når alle de tre andre tilbyderne har ordnede forhold og til tross for at fylket har egne vedtatte serisitetsregler som sier at allmenngjorte eller landsdekkende tariffavtaler skal være hovedregelen i alle anbud.

Fikk en muntlig tilbakemelding på at de ikke kunne diskriminere Scan Heis på bakgrunn av om de har tariffavtale eller ikke. Ikke akkurat musikk i våre ører det, men gav ikke opp av den grunn! Vi tok kontakt med flere fylkespolitikere for å forklare saken og fikk de til å løfte spørsmålet i fylkesutvalget. Deretter hadde vi kontakt med media og fikk belyst saken bra i Bergensavisen. I etterkant har vi fått bred støtte fra fagforeninger lokalt, men har i skrivende stund ikke fått noe offisielt svar fra Vestland Fylke.

SOMMERFESTEN

23. August ble det avholdt sommerfest i Kalfaret. Her ble det servert grillede pølser og hamburgere etterfulgt av quiz og god stemning.

HEISCUPEN

Bergens fotballstolthet, Bad Boys, reiste til Barcelona med rekordstor tropp i år, og målsetningen var høy! Opptil flere av spillerne i laget hadde gjort grundige forberedelser med fotballsko på beina før årets heiscup, så vi forventet å feie all motstand over ende.

Målsetningen ble ikke mindre realistisk når trekningen var unnagjort, for her kom vi i en gruppe som virket særdeles overkommelig for medaljehungrige bergensere. Vi knøt et tørkle rundt halsen, slipte kniv og gaffel og satte oss til bords!



Polden og resten av bad Boys var sterke i år.

Til frokost spiste vi Pampas i ett jafs. 5-1 og toget var i rute! Vi fikk servert et rykende ferskt lag fra HMF Drammen til formiddagsmat. Men langt ut i kampen fant vi et hår i suppen; en ball sparket ut av hendene på keeperen vår og i mål. Protester kom vi ingen vei med dessverre så her ble et knepent 0-1 tap.

Orona 2 slurpet vi i oss til dessert. 5-2 seier og oppskriftsmessig videre til kvartfinalen.

I sluttspillet skulle vi opp mot forhåndsfavoritt TKE. Vi ble tidlig satt under et kraftig press av Kruppene fra Thyssen, men med knallhard jobbing, samhold og kløkt holdt vi unna. Etter halvspilt kamp snek vi til oss en kontring! Tord Thomassen kom alene fremover i banen der han snurret vekk både keeper og forsvarsspiller før han serverte ballen rolig til Haakon Hermansen som på sikkert vis ekspederte ballen i åpent mål. 1-0 til Bad Boys!

Her var det bare å finne frem menyen, for vi var på vei videre og klar til å velge middagsmat fra øverste hylle. TKE satte så i gang en kanonade som krevde en superkeeper for å stoppe. Og hvilken superkeeper vi fikk oppleve! Polden reddet høye skudd, lave skudd, skudd med skru og skudd som var «ferdigscoret». Ved ett tilfelle var han så langt uti spagaten at vi var redd han revnet i mellomkjøttet. Det var en magisk forstilling vi var vitne til! TKE fortsatte å presse Bad Boys bakover, og fikk dessverre utligning helt mot slutten av kampen. Dermed var det klart for ekstraomgang og Golden Goal. Her ble det helt klart at TKE hadde kondisjon og stamina som overgikk de Bad'e boysene fra Bergen. TKE satte inn 2-1 og vi måtte gi tapt.

Alt i alt var vi fornøyd med egen innsats, innrømmer at vi møtte overmakten, men hadde håpet på edelt metall i bagasjen. Vi fikk en liten oppreisning på banketten hvor

Polden ble belønnet med årets keeper. Men utover det tok vi bare med oss sure fotballsokker, solbrente skuldre og en mobiltelefon for lite hjem i kofferten. Men neste år, da blir det gull!

LOKALE FORHANDLINGER

Ikke det helt store å melde fra lokale forhandlinger, men bergensfirmaene Alt Heis og Alimak er i gang med samtaler og forventer å være i havn når *Heismontøren* har landet i fanget til medlemmene.

FELLES STYREMØTE

Vi har hatt litt sporadisk dialog med Stavanger og Haugesund om å få til et felles styremøte for å utveksle litt erfaringer og styrke samarbeidet med våre naboer i sør.

Den 6. september kommer en delegasjon fra Rogaland opp til Bergen og forhåpentligvis er dette starten på et fruktbart samarbeid.

HMF ØSTFOLD

VIDAR FOSSUM

Her er litt info fra Østfold.

Schindler har åtte ansatte. Fire montører på montasje og tre montører på service, i tillegg til avdelingslederen. De har lite å gjøre på montasje nå, og har for tiden 2-3 mann på utlån. Det er ingen tegn på snarlig bedring. På service er det akkurat nok å gjøre. De har ingen lærling, men har en skoleelev på utplassering en dag i uka dette skoleåret.

Viken heis er fire montører og en lærling som skal opp til prøven nå så fort som mulig. I tillegg har de ansatt en ny lærling som starter den 01.09. Arbeidsmengden øker stadig, og de ser en økende pågang på modernisering og mindre forespørsler på nymontasje.

I Kone Fredrikstad er de fire montører på service og to montører og en lærling på montasje. Jon Aspelund

har gått over i annen stilling, og det har vært utlyst en stilling på montasje for å erstatte han. Frank Hansen gikk av med pensjon før sommer'n. Noe som merkes. Kone har ingen større prosjekter på trappene. På anlegg er det nok frem til mars, og på service er det som vanlig. Akkurat nok.

TKE SEIRET IGJEN

Som forventet skinte solen denne siste dagen i august, da den førtiende heiscupen ble sparket i gang på kunstgresset til CEM Bogatell, sentralt beliggende i Barcelona.

TOR-ERIK LUNDBERG



TKE etter at de i år igjen hadde tatt hjem bøtta.

Det var over tretti varmegrader denne dagen, men det lot ikke til å stoppe spillerne og ei heller de mange publikummerne som hadde tatt turen for å følge med på kampene.

Det var stor spenning før avspark da det i år var mange lovende spiller blant årets påmeldte lag, selv om fjorårets finalister, TKE og Orona, på forhånd var blitt utropt som favoritter av flere.

Med halvparten av medlemmene i Oronaklubben påmeldt til årets heiscup, så kunne den lille kjempen i år stille med hele to lag. TKE, fjorårets vinner, hadde også meldt på to lag – men de måtte trekke det ene

laget på grunn av mangel på spillere. Dermed endte resultatet for TKE 2 med poeng til motstanderlaget i samtlige kamper grunnet walkover.

Etter hva redaksjonen kjenner til så hadde også Koneklubben tenkt til å melde på to lag i årets heiscup, men grunnet manko på spillere så måtte visstnok vinneren fra 2022 nøye seg med å stille ett lag i år. Faktisk så var de så få spillere selv med ett lag, at de måtte låne to spillere av foreningslaget Pampas. Både Pampas og Otis måtte se seg slått ut i kvartfinalen.

Schindler Oslo hadde lært av tidligere år og stilte i år med en god innbytterbenk. Men det er mange som

undrer seg over hvorfor to store klubber som Schindler og Kone ikke stiller mer enn et lag. Men det sto ikke på innsatsen til de to lagene, selv om ingen av de klarte å prestere nok til en pallplass. De to møttes i et «derby» i kvartfinalen, og det var ikke mulig for Schindler Oslo å bevise sin påstand om at det siste avgjørende målet til Kone hadde gått inn på siden av målet gjennom et hull i nettet. Dermed måtte «lokomotivet» (les. Schindler) til slutt se seg slått av et sterkere lag fra Kone.

Bane 1		
Orona 1	Toget fra Nord	1-0
Otis	Schindler Oslo	1-1
Drammen HMF	Orona 2	4-0
Orona 1	Otis	0-1
Pampas	Orona 2	5-0
Toget fra Nord	Schindler Oslo	0-0
Bad Boys	Orona 2	5-2
Otis	Toget fra Nord	0-0
Orona 1	Schindler Oslo	1-2

Bane 2		
TKE 1	Kone	2-0
Bad Boys	Pampas	5-1
Trønderheis	TKE 2	1-0
Bad Boys	Drammen	0-1
TKE 1	Trønderheis	0-1
Kone	TKE 2	1-0
Drammen	Pampas	2-1
Trønderheis	Kone	0-0
TKE 1	TKE 2	1-0



HMF Drammen.



Trønderheis.



Orona stilte med nok spillere til to lag i år.

Finalespillet		
Kvartfinale	Schindler – Kone	1-2
Kvartfinale	Drammen – Otis	1-0
Kvartfinale	Trønderheis – Pampas	2-0
Kvartfinale	Bad Boys – TKE 1	1-2
Semifinale	Kone – Drammen	1-2
Semifinale	TKE 1 – Trønderheis.	4-2
Bronsefinale	Kone – Trønderheis	2-5
Finale	TKE 1 – Drammen	4-1
Jumbofinale	Orona2 – Toget fra Nord	0-5

Mange lot seg imponere over bergenslaget, Bad Boys, som kjempet seg til en kvartfinale, men her måtte vestlendingene se seg slått 2-1 av TKE. Et annet oppsamlingslag som kjempet godt var Trønderheis, men i år som i fjor måtte de se seg slått ut i semifinalen.

Toget gikk ikke hele veien for laget fra Nord-Norge, som i år hadde endret navn til «Toget i fra Nord». Men da de havnet i Jumbofinalen viste de kunster og startet kampen med et enkelt mål mot Orona 2. Det var tydeligvis ikke til nok inspirasjon for laget til Orona at de dagen før hadde møtt selveste Ronaldo på byen – for de måtte gå målløs av banen da kampen endte 5-0 til «Toget i fra Nord».

Det andre store overraskelseslaget i år var HMF Drammen som var et mikslag av heismontører og lærlinger i fra industribyene Drammen og Skien, og hvalfangerbyen Sandefjord. De kjempet svært så tappert, men måtte se seg slått av det enda sterkere laget til TKE i finalen.

«Dette begynner å bli fryktelig enkelt», sa Ihlen fra TKE i en kommentar da han ble hedret for førsteplassen sammen med resten av laget under årets bankett.



Foreningslaget Pampas.



«Toget i fra Nord».



Bergen vs Drammen.



Polden ble årets keeper.



Drammen vs TKE.



Otis vs Schindler. Otis måtte se seg slått ut etter å ha møtt HMF Drammen i kvartfinalen.



Orona vs Nord.



Drammen vs TKE.

BANKETTEN

Banketten ble avholdt på hotellet hvor mange av årets deltagere bodde. Her ble det servert ikke mindre enn en fire retters middag før kveldens premieutdeling. Kveldens underholdning besto av rumbadansere som viste frem den tradisjonsrike dansen til spanske rytmer, og som fikk hoftene til å vrikke på de fleste der til stede.

Under middagen kunne lederen av foreningen, Markus Hansen, fortelle

at styret ønsker innspill på steder i Norge hvor heiscup kan avholdes fremover. Men heiscupen tas ikke hjem før i 2026 – for neste års heiscup skal avholdes i den norditalienske byen Milano!

Takk til alle som bidro til en vel gjennomført og fin heiscup. Takk til de som har organisert og planlagt, sekretariatet, lagledere, spillere og publikummere. Ingen nevnt – ingen glemt.

ANDRE PRISER

Årets toppscorer:
Martin Karlsen (Drammen)

Årets keeper:
Trond Polden (Bad Boys)

Årets kjemper:
Bjørn Verde Thon (Drammen)

Årets publikummer:
TKE



Schindler.



Orona vs Nord.

ÅRETS LÆRLINGER

Den siste uka i september var årets lærlinger samlet til introuke ved Opplæringskontoret for heisfaget.

TOR-ERIK LUNDBERG

Aldri før hadde det vært så mange nye lærlinger ved Opphei som i fjor, hvor det var 49 nye elever fordelt på tre klasser. 31 av fjorårets nye lærlinger kom rett fra skolen, mens 18 av de var hjelpere eller elektrikere som skulle avlegge fagprøve i heismon-tørfaget.

Årets lærling inntak er langt i fra på høyde med fjorårets rekord, hvor det i år var ni nye lærlinger ved Opphei. Orona og Heisgruppen hadde ansatt en ny lærling hver, TKE hadde tre og Schindler hadde ansatt fire nye lærlinger. En av Schindlers nye lærlinger er jente,

og hun skal gå læretiden sin i Trondheimsavdelingen.

Litt overaskende er det at de to store heisbedriftene Kone og Otis ikke har ansatt noen nye lærlinger i år. Redaksjonen har vært i kontakt med ledelsen i de to bedriftene for en kommentar til dette, men det er bare Otis som har besvart vår henvendelse.

«Otis AS har de siste to årene tatt inn 8 junior lærlinger og 3 senior lærlinger. For å sikre kvaliteten og avsatt tid til deres opplæring, har vi valgt å ikke ta inn lærlinger høsten 2024», forteller HR-sjef Eirik Solberg.

Lars Selebø, som er faglig ledere ved Opphei, kan fortelle at det i tillegg er seksten nye hjelpere eller elektrikere som skal avlegge fagprøve i heismon-tørfaget på styrt opplæring ved senteret.

Bortsett fra informasjon fra fagforeningen, fikk lærlingene blant annet informasjon om læretiden, FSE og førstehjelpskurs, fallsikringsopplæring og opplæring i sikker bruk av arbeidsutstyr. I tillegg holdt Håvard Svang et forebyggende foredrag om avhengighet og rus.



Markus Hansen sammen med åtte av de nye lærlingene ved Opphei.

VESTLAND FYLKE TILDELTE KONTRAKT TIL BEDRIFT SOM BEDREV SOSIAL DUMPING

Vestland Fylkeskommune har valgt det eneste heisfirmaet i Bergen uten tariffavtale til å vedlikeholde heisene sine – og som attpåtil har blitt tatt for sosial dumping!

REDAKSJONEN/HMF BERGEN FAKSIMILE BA

Da foreningen i Bergen fikk opplysninger om at Vestland Fylkeskommune hadde tildelt kontrakten på service og vedlikehold av fylkeskommunes heiser i Bergensområdet til Scan Heis AS tok de affære.

«Det er overaskende at den minst seriøse aktøren i bransjen blir foretrukket av Vestland Fylkeskommune nok en gang», skriver foreningen i et brev til fylkeskommunen.

«Politikerne der har vedtatt at landsdekkende tariffavtale skal være hovedregel i alle innkjøp og oppdrag for Vestland fylkeskommune», sier nestleder Jørn Inge Tvedt i HMF Bergen til avisen BA. Det legges til at dette ikke ble veid tungt da kontrakten med Scan Heis AS, til en verdi av om lag 17,5 millioner, nylig ble inngått.

SOSIAL DUMPING

Scan Heis AS er en heisbedrift uten tariffavtale og som tidligere har bedrevet sosial dumping ved flere tilfeller. De har lang tradisjon med å benytte seg av ufaglært arbeidskraft, gjerne fra utlandet, hvor norske lønns- og arbeidsvilkår ikke blir oppfylt.

I 2020 avdekket HMF sosial dumping ved Sandsli Bo og omsorgssenter hvor Scan Heis måtte tilbakebetale over 50.000 kroner til to underbetalte arbeidere. Det samme året ble HMF nektet adgang på byggeplassen til Vestland Fylkeskommune ved Åsane VGS da de ville utføre et byggeplassbesøk. Sakene har tidligere blitt omtalt i BA.

Foreningen ber Vestland Fylkeskommune om å gjøre en ny vurdering av tildelingen og ta sitt samfunnsansvar på alvor når det gjelder et seriøst arbeidsliv.

FÅR POLITISK STØTTE

Til nå har foreningen fått støtte fra Rødt, SV og Industri- og Næringspartiet (INP). Både INP og SV har tatt saken opp i Fylkesutvalgsmøtet. I tillegg har leder for LO Bergen og Omland, Fauzia Hussain-Wiik, skrevet et leserinnlegg i BA vedrørende saken.

Artikkelen med tilsvaret fra Scan Heis AS kan leses i sin helhet på www.ba.no.



Bergensavisen (BA) omtalte saken den 20. august i år. På forsiden ser vi Per Erik Sagstad (tv) og Jørn Inge Tvedt fra foreningen i Bergen.



Bergensavisen omtalte den 4. juni 2020, saken der Scan Heis AS måtte betale kr 50.000 til ansatte som ikke hadde fått rett lønn og overtidstillegg. Forsiden viser Erlend Haukedal og Trond Polden fra foreningen i Bergen.

DSB PRESISERER KRAV TIL FAGLIG LEDER

RUNE LARSEN PIXABAY

Den 3. september var det møte i Standard Norge komité (SN/K-037) som omhandler heis, løfteinnretnin-ger, rulletrapp og rullefortau.

DSB hadde et punkt om innskjerp-inger angående faglige ansvarlige*, deres rolle, tilstedeværelse i det daglige virke, også dersom elektro-foretak/heisforetak har avdelinger flere steder i landet utover virksom-hetens hovedkontor. (Anmerkning: *faglig ansvarlig er nytt begrep fra tidligere ansvarlig installatør i bedriftene). Det vil i ytterste kon-sekvens tilsi at hver underavdeling skal ha en egen faglig ansvarlig.

DSB presiserte her FEK §3 om Regis-treringsplikt med påfølgende veiled-ning til §3, som ikke er noe ny para-

graf eller en ny tekst i forskriften, men hvor DSB mener det må skjer-pes inn kraftig.

Fra §3 i «Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elek-trisk utstyr (FEK):

«Den som tilbyr å utføre eller utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg og reparasjon av elektrisk utstyr, skal registreres som foretak i Elvirksomhets-registeret. Registreringsplikten gjelder også for alle underenheter til et foretak, som utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg og reparasjon av elektrisk utstyr. Registreringsplikten gjelder ikke den som kun utfører arbeid knyttet til egne elek-triske forsyningsanlegg, anlegg i egen bolig og fritidsbolig eller er pålagt å ha lokalt elektrisitetsstilsyn.»



Videre må det komme klart fram i bedriftenes internkontroll system hvordan faglig ansvarlige ivaretar sin rolle og plikter. Samtlige ansatte skal også (uten å tvile) kunne svare på hvem som er bedriftenes faglige ansvarlige, ved for eksempel et byggeplass besøk fra det lokale el-tilsynet (DLE). Det er nok viktig at denne viten kommer tydelig fram – også i heisbedriftene i bransjen. Dette tema kommer fortløpende til å bli mer utfyllende. HLF er orientert om dette, og var også i samme møte som undertegnede.

Jobber du med nyinstallasjon eller ombygging og har behov for å ha en trygg arbeidsplass?

Vi leverer tjenesten:
Sakkyndig sertifisering av løftepunkt

Ta kontakt med Vindertec et selskap i Norsk Heiskontroll
Epost: kundeservice@nhk.no
Telefon 22 18 45 80

N
VINDERTEC
K
NORSK HEISKONTROLL



STATUS LOKALE FORHANDLINGER

CHRISTOPHER R. FOSSUM

Etter tariffoppgjøret tidligere i år har det vært en del aktivitet i de lokale oppgjørene. Flere av klubbene har levert sine krav, og noen bedrifter har allerede kommet med svar eller mot tilbud.

Konsumprisindeksen (KPI) fra april 2023 til april 2024 endte på 3,6 %, en nedgang sammenlignet med fjorår-ets økning. Frontfaget fikk en lønns-

økning tilsvarende 5,2 % i årets oppgjør, men medregnet glidning og overheng er den reelle økningen sannsynligvis nærmere 3,2 %. For elektrofagene ble det gitt et tillegg på 15,45 kroner per time, som tilsvarer en økning på 6,8 %.

TKS Heis har mottatt et tilbud på 6,2 % i lønnsøkning og inkludering av helseforsikring.

Per nå har Alimak, Orona, Schindler, Otis, Kone og TKE overlevert sine krav. Imidlertid har bare Orona, Schindler, Otis og Kone fått svar eller motkrav. Det ser derfor ut til at det fortsatt er et stykke igjen før man kan lande en akseptabel avtale.

Forhandlingene kommer til å fort-sette utover høsten.

IKT-STREIKEN

TOR-ERIK LUNDBERG

I tretten dager streiket IKT-arbeide-rene organisert i EL og IT Forbundet for en anstendig lønn og heving av minstelønna som startet på 358.000 kroner i året.

Til tross for at fellesferien hadde startet, hadde et titalls faner og flere andre fagforeninger møtt opp uten-for NHO på Majorstua den 5. juli for å vise sin støtte til de streikende. Blant de berørte bedriftene i det første streikeuttak var Komplett, Telia, Geomatikk AS, GlobalConnect AS, Onitio Norge AS, Tieto Evry.

«Jeg tviler sterkt på at noen av dere, til og med i hele NHO-systemet, har så lav minstelønn som 360.000kr», sa Markus Hansen som er leder av Heismontørens Fagforening og rettet dermed en pekefinger til arbeidsgi-verorganisasjonen Abelia da han holdt en appell for de streikende.

ENIGHET

Den 9. juli ble streiken avsluttet. Da skal partene ha blitt enige om blant annet et generelt tillegg på 7 kr timen i tillegg til et bransjetillegg på 3 kr timen. Minstelønnsatsene skal ha blitt hevet med kr 33.000 for seks

år for ufaglærte, og kr 41.000 for faglærte. De skal også blant annet ha blitt enighet om forbedringer rundt lokale lønnsforhandlinger, kompetanseutvikling, beredskaps-vakt og kunstig intelligens.



Markus Hansen holdt en appell til de streikende.

STREIK HOS KABINANSATTE I SAS

REDAKSJONEN  CHRISTOPHER R. FOSSUM

Den 21. august var foreningen til stede på en markering til støtte for de kabinansatte i SAS før de gikk til tvunget mekling hos Riksmekleren.

Med en startlønn fra kroner 27.500 i måneden, arbeidsuker på opp til 47,5 timer, uten tillegg for natt, kveld eller helgearbeid og med kun rett til en frihelg i måneden krevde de en forandring.

Den 23. august var streik et faktum da forhandlingene ikke førte frem,

og allerede etter fire dager var streiken over.

De kabinansatte i SAS skal ha fått frontfagets ramme med et generelle tillegg på sju kroner timen og et særskilt flytillegg. Dette skal tilsvare mellom 50 og 60.000 i lønnsøkning fordelt over to år. I tillegg skal de ha fått dobbelt så mange frihelger som tidligere og det blir obligatorisk å spise lunsj på bakken.



De kabinansatte liker seg i lufta, men de ville ha en forandring.



Orona søker
etter heismontører
til våre kontorer i
Tønsberg / Hamar / Oslo

 orona-group.com/no-no/ledige-stillinger/



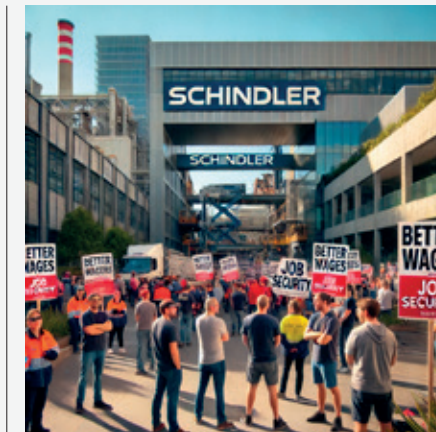
DE ANSATTE I SCHINDLER AUSTRALIA STREIKER FOR TRYGGERE ARBEIDSPLASSE

 KI-GENERERT

Siden slutten av august har 500 ansatte hos Schindler Lift i Australia vært i streik, støttet av fagforeningen Electrical Trades Union (ETU).

Arbeiderne streiker for bedre arbeidsvilkår, inkludert krav om høyere lønn, økt jobbsikkerhet og tryggere arbeidsforhold. Konflikten oppsto etter mislykkede forhandlinger mellom fagforeningen og Schindler.

De ansatte uttrykker bekymring over usikre arbeidsforhold, dårlig lønnsvekst og generelt forverrede arbeidsbetingelser. Dette er særlig kritisk



etter pandemien, der mange arbeidere opplevde usikre ansettelses og permitteringer.

En sentral bekymring er frykten for at Schindler vil erstatte lokale arbeidere med utenlandsk arbeidskraft. Streiken har fått betydelig støtte fra lokalsamfunnet, og arbeidere fra andre sektorer har vist solidaritet. Denne streiken er del av en større trend i Australia, hvor flere bransjer opplever økt antall arbeidskonflikter.

Artikkelen er skrevet av ChatGPT med referanser til Australian Bureau of Statistics, Mirage News og 7News. Korrekturlest av redaksjonen.

SKAL DU SØKE JOBB I EN ANNEN HEISBEDRIFT?

Ta alltid kontakt med tillitsvalgt i bedriften du skal søke deg til først!

Kontaktinformasjon finner du på baksiden av bladet eller på www.heis.no

YRKESKSKADEFORSIKRING: ET VIKTIG SIKKERHETSNETT FOR ARBEIDSTAKERE?

Yrkesskadeforsikring er en forsikring som arbeidsgivere i Norge er lovpålagt å tegne for sine ansatte. Forsikringen dekker skader og sykdommer som oppstår som følge av arbeid eller arbeidsforhold, og skal i prinsippet gi økonomisk støtte til arbeidstakere som blir skadet eller syke på jobb. Men selv om yrkesskadeforsikringen skal være en relativt sikker beskyttelse, er det flere fallgruver vi bør være klar over for å sikre at vi får den erstatningen vi har krav på.

ERIK EIKEDALEN HMF ARKIV

Yrkesskadeforsikringen skal dekke skader og sykdommer som oppstår som følge av arbeidsulykker eller farer forbundet med arbeidssituasjonen. Dette kan inkludere fysiske skader, belastningsskader som utvikler seg over tid og yrkesrelaterte sykdommer. Forsikringen skal da

dekke alle medisinske utgifter, erstatning for tapt inntekt, og eventuelle varige mén, samt erstatning til etterlatte dersom yrkesskaden førte til dødsfall.

Skader som skjer utenfor arbeidsplassen inkluderes ikke i yrkesska-

deforsikringen. Det samme gjelder sykdommer eller plager som ikke kan knyttes direkte til din arbeidssituasjon.

Dette høres jo i utgangspunktet vel og bra ut, men det finnes dessverre en god del fallgruver man bør være klar over.

AVVIST

Det finnes flere eksempler hvor yrkesskadeforsikring ikke har blitt innvilget, blant annet en kvinne som arbeidet som hjelpepleier. Hun pådro seg belastningsskader i ryggen etter flere år med tunge løft. Hun hevdet at skadene var arbeidsrelatert og søkte erstatning. Forsikringsselskapet avslo imidlertid kravet, med den begrunnelse at skaden ikke oppsto som følge av en enkeltstående arbeidsulykke, men var en gradvis belastningsskade over tid. Ifølge forsikringsselskapet dekket ikke forsikringen slike «gradvise» skader med mindre det kunne bevises at



KI-generert illustrasjon



arbeidsforholdene direkte forårsaket en spesifikk yrkessykdom, noe som ikke ble påvist i dette tilfellet. Saken illustrerer en av utfordringene ved yrkesskadeforsikring, der det kan være vanskelig å få erstatning for skader som utvikler seg over tid uten en klar utløsende hendelse.

Et annet eksempel hvor yrkesskade-forsikringen ikke ble innvilget, er en sak fra Høyesterett. En mann som jobbet som sjåfør pådro seg nakkeslengskader etter å ha kjørt over en dump i veien *mens han var på jobb*. Han søkte om erstatning for skadene, da han mente at skaden oppsto som følge av en ulykke i arbeidssituasjonen.

Forsikringsselskapet avslo kravet, og Høyesterett støttet vedtaket. Retten mente at situasjonen ikke oppfylte kriteriene for en «arbeidsulykke» i yrkesskadeforsikringslovens forstand. De argumenterte for at det å kjøre over en dump i veien var **en normal del av arbeidet som sjåfør** og ikke en plutselig eller uventet hendelse som kunne karakteriseres som en ulykke.

I 2011 pådro en barnehageansatt seg en skade i armen mens hun løftet et

barn. Hun søkte om erstatning, men forsikringsselskapet avslo. Begrunnelsen var at skaden ikke kunne klassifiseres som en «arbeidsulykke» etter lovens definisjon, siden det ikke var en plutselig og uventet hendelse.

Kvinnen anket saken til lagmannsretten, som opprettholdt forsikringsselskapets avgjørelse. Retten konkluderte med at løfting av barn var en vanlig del av jobben, og at det å pådra seg en skade i en slik situasjon ikke kvalifiserte som en ulykke. I tillegg ble det hevdet at skaden var en følge av gradvis belastning snare enn en enkeltstående hendelse, noe som ytterligere bidro til at kravet ble avvist.

GODKJENT

Men det finnes heldigvis historier hvor arbeidstakeren har klart å snu forsikringsselskapets avvisning. En helsearbeider søkte om yrkesskadeerstatning i 2016 etter at hun utviklet en kronisk belastningsskade i ryggen etter mange år med tunge løft. Forsikringsselskapet avviste først kravet og argumenterte nok en gang for at det ikke var **en enkeltstående arbeidsulykke**, men heller en gradvis belastning.

Helsearbeideren anket saken til Trygderetten. Under ankeprosessen ble det fremhevet at selv om det ikke var en enkeltstående ulykke, hadde arbeidstakeren vært utsatt for en rekke hendelser i forbindelse med sitt arbeid som kunne anses som en del av jobben med høy risiko for skade. Trygderetten vurderte at skaden var arbeidsrelatert og at yrkessituasjonen hadde ført til en varig, påviselig skade som påvirket hennes arbeidsevne.

Til slutt ble yrkesskaden godkjent, og helsearbeideren fikk innvilget erstatning. Dette viser at avgjørelser om avslag på yrkesskadeerstatning kan snus dersom det blir lagt fram bevis som understøtter sammenhengen mellom skaden og arbeidsforholdene. Denne saken illustrerer også viktigheten av å anke dersom man mener at avslaget er feil.

Og det var nettopp å anke som ble viktig for bussjåføren som fikk alvorlige psykiske plager etter å ha vært involvert i en trafikkulykke mens han var på jobb. Han søkte om erstatning, men forsikringsselskapet avslo (selvsagt) kravet. Begrunnelsen var at skaden var psykisk og ikke fysisk, og det ble hevdet at det ikke var direkte nok sammenheng mellom ulykken og de psykiske plagene.

Sjåføren anket avslaget til Trygderetten. I anken ble det dokumentert at sykdommen var en direkte følge av den traumatiske arbeidsulykken, og retten la vekt på at psykiske skader kan likestilles med fysiske skader i visse tilfeller, særlig når de er knyttet til en dramatisk og uventet hendelse som en alvorlig ulykke.



Morten Sandaas. Foto: Johnny Leo Johansen

Trygderetten omgjorde vedtaket og anerkjente skaden som en yrkesskade. Sjøføren fikk til slutt innvilget erstatning fra yrkesskadeforsikringen. Denne saken illustrerer at psykiske skader, selv om de kan være vanskeligere å bevise, kan bli godkjent som yrkesskader hvis det er en klar sammenheng med en arbeidsulykke – og igjen – at det er viktig å anke!

RAMUNAS OG MORTEN

Det var også nettopp omgjøring og anke som førte til at Ramunas Gudas – den litauiske arbeidstakeren som i 2013 ble alvorlig skadet mens han jobbet med demontering av en heis – til slutt fikk den erstatningen han hadde krav på. Her hadde ikke arbeidsgiveren tegnet forsikring for ham, noe som i seg selv er ulovlig. Etter mange års kamp, og god hjelp fra HMF og advokater, fikk endelig Ramunas erstatning. Saken var preget av forsinkelser, delvis på grunn av politiet og Arbeidstilsynet sin elendige håndtering av etterforskningen, og fordi saken ble vurdert som for komplisert for Forlikrådet.



Ramunas Gudas (t.v.), her med HMFs Rune Larsen. Foto: Johnny Leo Johansen

Ramunas fikk straff for livet med varig funksjonsnedsettelse, arbeidsgiveren gikk fri. Mer info om denne saken finner du på heis.no og i Fri-Fagbevegelse.

Og selv ikke heismontører går fri fra forsikringsselskapenes klamme hånd. Vi har tidligere skrevet om Morten Sandaas som sommeren 2016 var med på å bygge om den enorme kulisheisen på Det Norske Teateret. Jobben endte katastrofalt for Morten, som i 2020 måtte gi seg som heismontør grunnet skadene. Nå er Morten 100 prosent ufør, utelukkende på grunn av skaden i 2016, likevel mener forsikringsselskapet at det ikke er noen sammenheng. Også NAV var usikre på sammenhengen her, og etter flere runder i flere år endte Morten med å inngå forlik i 2021. Hele saken om Morten finner du på heis.no.

VÆR VÅKEN!

Yrkesskadeforsikring er en essensiell del av det norske arbeidslivet, og gir viktig økonomisk trygghet for arbeidstakere som blir skadet eller

syke på jobb. For å sikre at du får den erstatningen du har krav på, er det viktig å være bevisst på de mulige fallgruvene, som meldingsplikt, dokumentasjonskrav, og sørge for å lese forsikringsvilkårene. Ved å være informert og proaktiv kan du beskytte dine rettigheter som arbeidstaker, og sikre at du får den støtten du trenger hvis uhellet skulle være ute.

Men vær våken! For forsikringsgribbene er ikke nådige; kan de nekte deg erstatning, vil de garantert gjøre det ved første mulighet.

VIL DU LÆRE MER OM YRKESKADEFORSIKRING?

- Les boka «Yrkesskade – forsikring og trygd» av Lars Olav Skarberg. Du finner den der du kjøper bøker.
- Følg LO-advokatene på Facebook.



Orona søker heismontører til vårt kontor Trondheim



INDIVIDUALISMEN

Som ungdom var jeg uvitende, med en tydelig høyreorientert holdning. Jeg var aldri aktivt involvert i noen politisk organisasjon, men en ting var jeg sikker på; jeg hatet sosialister!

CHRISTOPHER R. FØSSUM PIXABAY



Problemet var bare at jeg egentlig ikke visste hva verken en sosialist eller sosialisme var. Jeg mente bare at folk som ikke klarte seg selv kun var late, og fortjente ikke hjelp fra staten. Jeg trodde innvandrere og venstresiden var årsaken til alt av samfunnsproblemer – selv om jeg ikke egentlig hadde noen store problemer selv – rent bortsett fra at jeg var altfor opptatt av mine egne interesser. Meg og mitt. Mine holdninger var sterkt påvirket av hva jeg hadde hørt fra familie og andre kjente, men med alderen har jeg innsett at med kunnskap og erfaring, er det både mulig og nødvendig å endre mening.

HVA ER INDIVIDUALISME?

Individualisme er først og fremst tanken om at enkeltindivids verdi og frihet kommer foran alt annet. Dine rettigheter og din frihet blir gjerne satt over fellesskapet og samfunnets interesser, og samarbeid, felles ansvar og solidaritet blir mindre viktig. Det er mange likheter mellom individualisme og egoisme, ettersom individualismen gjerne fremmer de samme tankene om egen suksess og velvære, fremfor omsorg for andre. Og setter man denne typen tankegang i system, vil det garantert by på utfordringer med tanke på sosial rettferdighet

og likhet, da det ofte er de sterkeste individene som drar nytte av en sånn tilnærming.

HVA MED FAGBEVEGELSEN?

Fagbevegelsen har alltid kjempet for det beste for fellesskapet, og med det vært en motvekt til individualisme. Gjennom organisert samarbeid har fagforeninger kjempet for å bedre arbeidsfold og sørget for økonomisk rettferdighet. Fellesskapets interesser har blitt satt først, og prinsippet bygger på styrke i enhet. Selv om personlig frihet er viktig, skal fagbevegelsen sørge for at denne fri-

heten aldri går på bekostning av rettferdighet og like muligheter for alle.

Individualisme kan i ytterste konsekvens undergrave kollektiv organisering ved å svekke samholdet mellom arbeidstakere. Når egne interesser settes høyere enn fellesskapet, kan det bli verre å mobilisere støtte for kollektive krav. Dersom man først og fremst tenker på personlig suksess, vil det føre til at flere arbeidstakere velger å stå utenfor det organiserte arbeidslivet, som igjen vil redusere fagbevegelsens innflytelse og forhandlingskraft. Misunnelse og smålig konkurranse blant arbeidsstyrken, svekker samholdet, og evnen til å stå sammen i konflikter blir dårligere.

På sikt vil denne typen tankegang bite deg i ræva!

HAR VI Plass TIL DETTE I HEISBRANSJEN?

I heisbransjen har vi høy organisasjonsgrad, nesten 100 prosent, og med det også et veldig godt samhold. Hvis den kollektive makta vi har opparbeidet oss over mange år blir svekket, vil vi muligens stagnere på det nivået vi er på nå, eller i verste fall ende med dårligere vilkår. Vi må fortsette å stå sammen i solidaritet, og som en samlet enhet! Hvis det blir en trend at folk setter sine egne interesser foran kolleger og bransjen, vil det vi har bygd opp falle sammen som et korthus. Vi har sett flere forsøk på angrep på både tillitsvalgte og avtaleverket fra arbeidsgiversida, og

om stadig flere av oss går for en mer individualistisk tilnærming, er det nettopp arbeidsgiverne som vil vinne.

Kanskje er det vanskelig for en atten år gammel gutt i et godt betalt yrke å tenke at han kan få noe godt ut av velferdsstaten. Dette er ofte fordi han ikke har hatt bruk for den enda, men den dagen man virkelig trenger å ha et sikkerhetsnett som sikrer han fra å havne på utsida, kan komme fort. Og da skal man være veldig glad for at man har noen som står på din side, enten det kommer til arbeid, sosialt eller helsemessig. Så kanskje det ikke er så lurt å gå inn for å gjøre systemet vårt mer amerikansk, der alle er overlatt helt til seg selv?



Trygg og rask varslingstjeneste

- Sikker kommunikasjon mellom heis og mottak
- Bedre og mer effektiv heissikkerhet
- Oppkobling mot 110-mottak
- Kontinuerlig utvikling




91 00 63 11
salg@xsecure.no

Alltid online
Alltid selvbetjent
Ingen ventetid

PÅ HJUL FOR FRED I UKRAINA

Annekteringen av Krimhalvøya i 2014 skulle vise seg å bare være Russlands første skritt til en storskala invasjon av nabolandet. For den 24. februar 2022 invaderte og gjennomførte russiske tropper store angrep i Ukraina, og første krig i Europa siden andre verdenskrig var et faktum.

TOR-ERIK LUNDBERG PRIVAT

Mens krigen har herjet har flere land gitt både økonomisk støtte og donert våpen til Ukraina. Både enkeltpersoner og flere frivillige organisasjoner har stilt opp med nødhjelp til den krigsherjede befolkningen.

KJØRETØY TIL FRONTLINJEN

Steinar Gærup er en av flere frivillige som aktivt har gitt et bidrag til støtte for ukrainerne. Sekstifireårigen, som til daglig jobber som heismontør i TKE, har gjennom organisasjonen *Ukrainian Freedom Convoys* bidratt med å skaffe til veie sårt trengte kjøretøy til de ukrainske soldatene ved frontlinjen.

Steinar har hatt to turer til Ukraina, og allerede i september skulle han av gårde igjen, kunne han fortelle da vi snakket med han i sommer. Etter at organisasjonen ble stiftet i fjor høst har *Ukrainian Freedom Convoys* kjørt flere enn hundre biler over grensen til Ukraina.

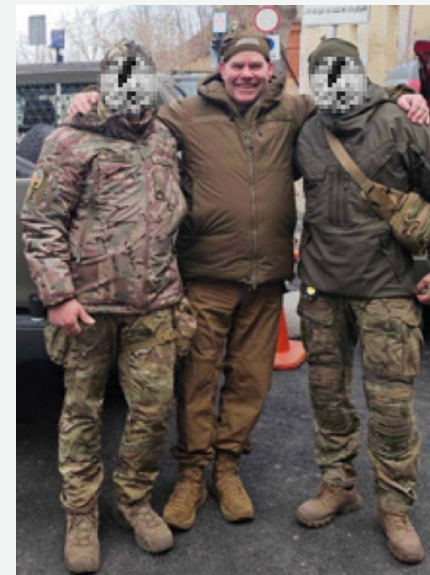
De er mange som bidrar. Alt fra de som bidrar økonomisk, skaffer til veie kjøretøy og klargjør dem for



Det gir mening for Steinar å hjelpe et hardt presset folk som trenger den hjelpen de kan få.

levering, til de som er med på å levere kjøretøyene – enten ved grensa til Ukraina eller hele veien til Kyiv. Steinar er blant de som tar seg hele veien inn til den ukrainske hovedstaden.

Kjøretøyene, som enten er av type SUV eller pick-up 4x4, er kjøpt inn med midler som er donert fra nordmenn. Selv om kjøretøyene er i en prisklasse i det nedre sjiktet, så er det et krav om at de må være i grei



Møtet med befolkningen og soldatene i Ukraina har gjort et sterkt inntrykk på Steinar.

teknisk stand og helst EU-godkjent. Før bilene sendes av gårde blir de vedlikeholdt og malt i en militærgrønn farge.

KJØRETUREN TIL KYIV

De setter av nesten en uke på å frakte kjøretøyene som er lastet med nødvendig utstyr ned til Kyiv. Dette selv om de bare bruker et par dager på selve kjøreturen som går fra Oslo til Gdynia i Polen – via ferge fra Karlskrona i Sverige, og videre til en polsk-ukrainsk grenseby før de fortsetter siste etappe inn til Kyiv hvor bilene overleveres. Hele kjøreturen fra Oslo er på om lag 220 mil.

«Kjøremessig har turene gått greit, men det er ekstremt dårlige veier», svarer Gærup da vi spør om hvordan han har opplevd kjøreturen gjennom det krigsherjede landet. Han legger til at reiseforsikringen ikke lenger er gjeldende når de passerer grenseovergangen.



På Maidanplassen i Kyiv kan pårørende sette opp et flagg til minne om de som er falt etter den russiske invasjonen.

Vel fremme i Kyiv har de som oftest et fast hotell hvor de overnatter. Her får de en påminnelse om hvor de befinner seg når de drilles i rutiner som skal følges når flyalarmen går og informasjon om hvordan de kommer seg i trygghet i bomberommet.

«Vi har en egen app på telefonen som viser vei til nærmeste bomberom og de forskjellige rakettnedslagene i regionene, samt få varsel om flyalarm».

For i Kyiv kan flyalarmen gå flere ganger om dagen, og da stenges gater og butikker. Fra klokken 23 til 07 om morgenen er det portforbud.

«På den første turen i februar ble vi vekket klokken fire om natten av flyalarmen. Da hørte vi antiluftskyts som skøyt ned fiendtlige raketter og droner. Da var det nedslag cirka en kilometer fra hotellet. Noe som

dessverre resulterte i skadde, og tap av ukrainske liv,» forteller han sørgmodig. For det er klart at det gjør et stort inntrykk å oppleve krigen på nært hold.

«Folk vi møter er utrolig preget, nervøse og redde. Når vi prater med folk, så er det krigen vi prater om. Alle har noen – eller kjenner noen som er ved fronten eller som er blitt drept ved fronten.»

MENINGSFULLT HJELPEARBEID

For Steinar gir det mening å bidra med hjelp til et hardt presset folk som virkelig trenger det, og han blir rørt over den takknemligheten som ukrainerne viser dem for deres lille bidrag.

Som frivillig innebærer det at man må legge igjen en egeninnsats med fri fra jobb og uten å få dekket andre utgifter enn ferja over til Polen og diesel på bilen. Hotel, mat, fly- og togbillett hjem dekkes av egen lomme. Heldigvis har Steinars arbeidsgiver, TKE, vært greie og gitt ham fri med lønn for to av de tapte arbeidsdagene.

Gærup vil oppfordre andre som har anledning til å delta i hjelpearbeidet, som består av flere prosesser, og det trengs hjelp til blant annet klargjøring og kjøring innad i Norge da bilene kjøpes fra alle landsdeler. Videre forteller han at de også ønsker økonomiske bidrag. Dette kan sendes på Vipps 860247 eller settes inn på bankkonto 1813.72.81259. Søk de gjerne opp på Facebook.

TUKTHUSLOVENE

Tvunget frem av Høyre og Bondepartiet ble det i 1927 vedtatt nye lover som i praksis fratok arbeidstakerne streikeretten, skjerpet straffeansvaret for deltakelse eller ved oppfordring til ulovlige streiker og kriminalisering av ethvert forsøk på å forhindre eller forulempe streikebrytere.

TOR-ERIK LUNDBERG

HERMANN CHRISTIAN NEUPERT

Med endringene i Arbeidstvistloven og i Straffeloven av 1927, som er blitt kalt for Tukthuslovene, hadde arbeidsgiverne og de borgerlige partiene gjort rettsapparatet til et redskap mot arbeiderklassen og fagbevegelsen.

Straks etter at loven trådte i kraft ble alle store streiker løst ved tvungen voldgift (i dag benyttes begrepet tvungen lønnsnemnd), og ethvert forsøk på å stanse «de arbeidsvillige» (les streikebrytere) ble straffeforfulgt. På denne måten mistet streikevåpenet sin kraft.

Arbeidsgiverne var på offensiven og det var flere tilfeller der de sa opp tariffavtaler og krevde nedslag i lønningene. Da meklingen ikke førte frem, var den borgerlige regjeringen raskt ute med å vedta en kongelig resolusjon om voldgift og et forbud



Fra 1. mai 1927 i Oslo under parolen: «Tukthusloven/Tramp den ned!» Fotograf: Hermann Christian Neupert (1875–1941). Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek.

mot enhver iverksettelse av arbeidsstenging og arbeidsnedleggelse.

Dersom arbeidsnedleggelsen likevel ikke opphørte, så uteble streikestøtten fra fagorganisasjonene da loven forbød å gi økonomisk støtte til arbeidere i ulovlig streik. Men regjeringen nøyde seg ikke med dette. For å sulte de streikende arbeiderne og deres familier ble fattigkassa stengt for de streikende, og i et skriv fra Sosialdepartementet ble det uttalt at sykeforsikringen til de streikende skulle falle bort.

SIVIL ULYDIGHET

Sivil ulydighet er opp igjennom historien blitt benyttet både i Norge og andre steder i verden når loven bryter med grunnleggende og fundamental rettferdighet. Noen kjente eksempler på dette er de fargedes borgerrettighetskampanjer i USA og kampen for stemmerett for kvinner.

Til tross for at tukthuslovene forbød det, ble det satt i gang kronerulling til støtte for streikende arbeidere, navnene på streikebrytere ble offentliggjort og streiker ble gjennomført.

Aksjonen samlet stortingsrepresentanter, kommunepolitikere, lærere, forfattere, kunstnere, arbeidere og funksjonærer. Noen var respekterte samfunnsborgere, de fleste helt alminnelige, lovlydige folk. Politiet raidet avisredaksjoner, fengslet redaktører og bötela hundrevis av personer.

MENSTADSLAGET

En av de meste kjente arbeidskonfliktene fra denne tiden var lockout-en ved Norsk Hydro ved Menstad i 1931. Under lockouten lot bedriften arbeidet bli utført av kontraktsarbeidere (arbeidsvillige streikebrytere) for å skipe varer fra fabrikk ut av havnen. Noe som førte til flere

demonstrasjoner hvor det ble gjort forsøk på å stanse streikebryterne.

Den 2. juni i 1931 samlet mellom 2000 og 3000 mennesker seg foran portene på Menstad. De presset seg forbi politiet og fysisk hentet ut streikebryterne. Hydro forlangte bedre beskyttelse av sin «arbeidsvillige», og justisministeren sendte forsterkninger til Menstad.

Til tross for at politiet hadde nedlagt et demonstrasjonsforbud, samlet folk seg til demonstrasjon i Skien og Porsgrunn i dagene som fulgte. Dette førte til et nytt sammenstøt mellom demonstranter og politiet.

Mandag den 8. juni mobiliserte arbeiderne til en ny demonstrasjon, og de marsjerte mot Menstad da de fikk vite at streikebryterne hadde tatt opp igjen arbeidet. På Menstad brakte demonstrantene mot politiet og det utartet til en slåsskamp mann mot mann.

Samme kveld sendt daværende forsvarsminister Vidkun Quisling i Bondepartiet soldater og et krigsskip til Menstad slik at streikebryteriet kunne fortsette. Noe Quisling høytidelig ble takket for av Skiensborgerskap ifølge historiker Harald Berntsen i boka «Tilbake til start».

Bøkene «Tukthuslovene» og «Tilbake til start» tar for seg lovendringene på trettitallet. Foto: Redaksjonen.

Hydros formål skal ikke ha vært å få sendt av gårde bedriftens varer, men å få tvunget rettsoppfatninga i arbeiderbevegelsen i kne og hevde retten til å benytte streikebrytere. Demonstrasjonen fikk rettslige etterspill. 28 personer ble tiltalt og 20 ble idømt fengselsstraffer fra 30 dager til 10 måneder.

RETTENS TOLKNING

Politiet fulgte lojalt opp med bøter for alle brudd på den nye loven. Bøter som konsekvent ble nektet å betale, dermed havnet saken som oftest i retten. Lovbruddene skal ifølge Hans Petter Graver, ha blitt tolket mildt av jurister og av Høyesterett. Dette fremgår i Gravers bok: «Tukthuslovene – sivil ulydighet og trusselen mot rettstaten».

Tukthuslovene ble opphevet under regjeringen Nygaardsvold (AP) i 1935.

«Tukthuslovene – sivil ulydighet og trusselen mot rettstaten» av Hans Petter Graver er benyttet som kilde i denne artikkelen. I tillegg er det tilføyninger fra pamfletten «Tilbake til start – en pamflett om norsk arbeiderbevegelse i tiden fra 1907 til 2007» skrevet av historiker Harald Berntsen.



DAGENS STREIKERETT

Det vil nok hevdes at Hovedavtalen fratar fagbevegelsen streikeretten eller muligheten til å kunne reagere dersom arbeidsgiver for eksempel bryter inngåtte avtaler.

I dag reguleres fredsplikten av Hovedavtalen som kun gir adgang til å benytte streik eller lockout ved oppsigelse av en tariffavtale eller ved nytegnning.

Videre kan regjeringen stanse en streik eller lockout med tvungen lønnsnemnd dersom arbeidskonflikten kan føre til fare for liv, helse eller sikkerhet eller medføre andre alvorlige samfunnskonsekvenser. Regjeringen fremmer da en proposisjon for Stortinget, med forslag til en særlov som forbyr fortsatt arbeidskamp og overlater til Rikslønnsnemnda å behandle interessenetvisten. Rikslønnsnemndas kjennelse får virkning som tariffavtale mellom partene. Ifølge en rapport fra Fafo ble det i perioden 2013 til 2023 ble det gjort inngrep i 14 arbeidskonflikter.

I Proletært preik på Spotify kan du høre Terje Skog fortelle om Hovedavtalens tilblivelse, hvor han også er innom trettitallets tukthuslov. Skann QR-koden for å lytte til podkasten.



NY MASKIN-FORSKRIFT

Den 14. juni 2023 ble «Regulation (EU) 2023/1230 of the European Parliament and of the Council» vedtatt som erstatning for «Directive 2006/42/EC of the European Parliament and of the Council» og «Council and Council Directive 73/361/EEC». Direktiv 2006/42/EC er maskindirektivet, og Direktiv 73/361/EEC er forskrift om wire, kjeder og kroker.

📄 MARTIN GRANSETH (HBU) 🇳🇴 JOHNNY LEO JOHANSEN

Det alle disse fine ordene betyr, er at vi får en ny maskinforskrift om ikke så lenge. I EU er overgangsperioden frem til 20. januar 2027 for forordningen bortsett fra kapittel VI som ble innført med en gang. Kapittel IV handler om at hvis det viser seg at et produkt er farlig så skal det trekkes tilbake med en gang, og referanser til hvordan dette gjøres. Siden Norge jobber i det samme markedet med de samme maskinene betyr det at vi om ikke så lenge får en ny forskrift i Norge også, antagelig ca. 20. januar 2027.

Forordning eller på engelsk regulation er et begrep EU bruker på regler som alle må følge, mens direktiv har en litt annen og mer åpen modell hvor hvert medlemsland må godta reglene og implementere dem inn i eget regelverk. I Norge hadde vi forordninger fra 1600-tallet til vi var fri fra Danmark, så både måten EU gjør det og slik det var tilbake i tid høres det ut som overformynderi. Så får man gjøre tanker selv om det er en god ting eller ei.



Rulletrapper vil få krav om merking med CE og et nummer som viser hvem som har godkjent utstyret på lik linje med heiser. Her fra Munch museumet i Oslo hvor Schindler har levert og server rulletrappene.

Og siden heiser og heisdirektivet henger sammen med maskindirektivet regner jeg med at dette også fører til en oppdatering av heisdirektivet og vår forskrift for heis om ikke så lenge.

For dere som leser er det viktig å huske på at dette er min tolkning basert på den nye reguleringen og litt på andre veiledninger andre aktører har lagt ut på sine nettsider. Dette er ikke en fasit, og det hender

absolutt at mine forventninger til hva ordene betyr ikke er alltid det samme som det de som produserer og bygger maskinene mener ordene betyr.

Her kommer et lite sammendrag av noen av de punktene jeg ser er vesentlig endret eller nye.

PROGRAMVARE OG CYBERSIKKERHET

Tidligere hadde ikke forskriften regler for elektronisk sikkerhet og beskyttelse, nå er det på plass. Elektronisk sikkerhet har vært i bruk lenge, både i maskiner og på heis, og her er det nok mest viktig at det er klarere regler som er forankret i forskriften/reguleringen. Men cybersikkerhet kommer nok til å bli en stor ting som kommer til å utvikle seg over tid, er maskinen koblet til et nettverk eller har trådløs styring kreves det at produsenten lager en plan og en sikkerhetsanalyse for at maskinen ikke skal kunne gjøre operasjoner som bryter med sikkerhetsnivået som kreves for trygg bruk.

Jeg ser også at kunstig intelligens nevnes i noen setninger, så det er noen regler på plass for maskiner som reguleres av KI.

DIGITAL FDV

Det er nå lagt inn at man kan ha digital dokumentasjon som medfølger maskinen. Antagelig kan dette bli bra, og så kommer vi nok innom noen løsninger som er tvilsomme. Hvis kunden ønsker det kan han også kreve å få dokumentasjonen skriftlig, og det er ingen hinder for at man kan få både skriftlig og digitalt. Digital dokumentasjon skal være tilgjengelig i minst ti år etter at produktet er levert.

TEKNISK KONTROLLORGAN (TKO)

Noen typer maskiner, deriblant løfteinnretninger til personløft skal nå godkjennes av et TKO. Hvor likt dette blir slik vi har det på heiser i dag vet jeg ikke, men maskiner som blant annet brukes til persontransport har fått et vesentlig strengere krav til at løsningene testes og godkjennes. Dette betyr at man ikke kan bygge og mekke som man vil. Det betyr også at endringer på utstyret må godkjennes. Løfteplattformer, rulletrapper o.l. vil også få krav om merking med CE og et nummer som viser hvem som har godkjent utstyret på lik linje med heiser.

NASJONALE REGLER

Maskinen i seg selv skal følge de nye reglene. Men det er lov for nasjonale myndigheter å ha egne regler for arbeid, og dermed også regler for hvordan sikkerheten skal være ivaretatt i montasjeboka. Disse nasjonale reglene har ikke lov til å bryte eller gjøre endringer på maskinen.

EKSISTERENDE MASKINER

Som for heis skal maskiner alltid forholde seg til dagens regelverk hvis man gjør endringer på maskinen. Det vil si at hvis du reparerer eller driver vedlikehold forholder du deg til den maskinen som er installert med det sikkerhetsnivået som fulgte med den dagen den ble levert. Men gjør vi en endring eller oppgradering, f.eks. bytter til nye typer bremses eller endrer hastigheten må maskinen godkjennes og testes på nytt for de funksjonene som endres.

Her kommer det en veldig stor endring, nemlig det at software/programvaren er underlagt kontrol-



Løfteplattformer går inn under maskindirektivet.

len til maskinen. Det betyr at endres programvare på en motorregulering kan det være at det må gjennomføres nye tester. Jeg tror nok det kommer til å ta litt tid før alle deler av den nye maskinforordningen går seg til.

Dette var en enkel smakebit på noen av de tingene jeg har lagt merke til. Så kommer vi tilbake med mer detaljer når vi vet hvordan Norge tar inn de nye reglene. Når vi fikk ny heisforskrift var det en del regler som ikke fant veien til Norge fordi EU hadde skrevet dem inn i innledningen til direktivet. F.eks. regler om sporbarhet av heisen og sikkerhetskompone-tene til heisen. I den nye maskinforskriften må vi passe på at alle viktige regler blir med selv om vi ikke bare kan oversette 1 til 1 det vi synes er viktig. Jeg er også veldig spent på hva dette får å si for heisdirektivet og vår heisforskrift.

HEISMONTASJEN PÅ NYE DRAMMEN SYKEHUS

I 2019 var oppstarten for byggingen av nye Drammen sykehus, som etter planene skal stå klart i 2025. Da skal det det nye sykehuset erstatte dagens Drammen Sykehus og Blakstad sykehus.

TOR-ERIK LUNDBERG ROGER LARSEN



Det nye sykehuset ligger på Brakerøya i Drammen.

Det nye sykehuset vil være lokalsykehus for omtrent 170 000 innbyggere, og vil dekke befolkningen i Drammen, Lier, Hurum, Røyken og deler av Asker og Nedre Eiker. Sykehuset vil også fungere som et områdesykehus for omtrent 500 000 innbyggere i Buskerud, Asker, Bærum og deler av Vestfold og Telemark.

Med fire tusen ansatte som vil ha sin arbeidsplass ved sykehuset fordelt på et bruttoareal på 122 000 kvadrat-

meter, så er det helt nødvendig med god trafikkavvikling mellom etasjene.

Leveransen med heiser består av 28 personheiser av typen MonoSpace 700 DX og 4 TransSys DX transport- og sengeheiser, skriver det finske heiskonsernet Kone selv på sine nettsider.

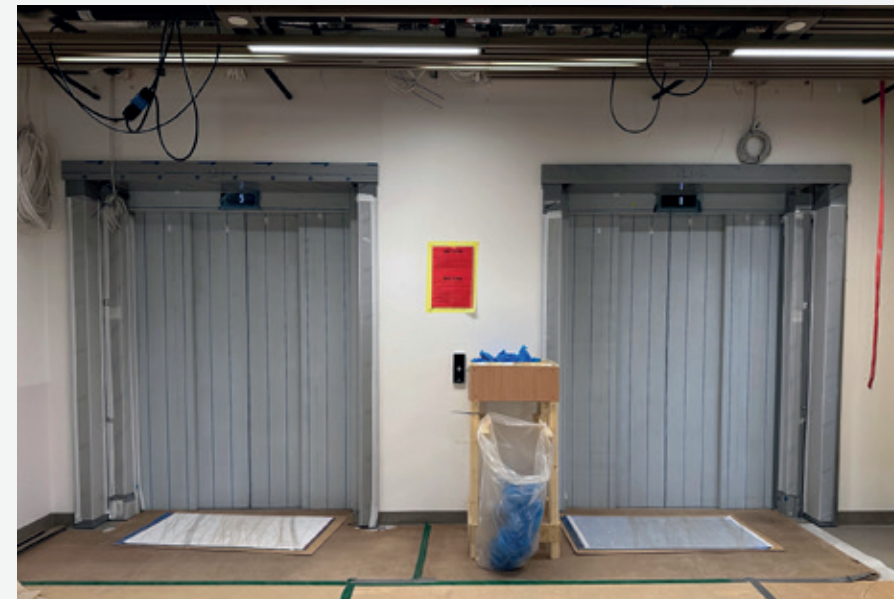
«Vi har hatt tre lag gående fast på sykehuset under hele byggeperioden. Men totalt har det vært 14 montører



Trym Markveien Gossmann i gang med det elektriske.

og 3 lærlinger som har rullert noe igjennom byggeperioden», forteller Roger Larsen, heismontør i Kone Drammen.

Vi får vite at leveransen består av to sengeheiser på 1800 kg/9 stopp, fire sengeheiser 2500 kg/9 stopp, to sengeheiser 2500 kg/4 stopp, to sengeheiser 3600 kg på henholdsvis 9 og 4 stopp og sju sengeheiser på 2000 kg med 2 til 4 stopp. På begge akuttheisene som går til helikopterplatået er det



Dyktige montører fra Kone skal leverer til sammen 32 heiser ved det nye sykehuset.



Heisene skal være i stand til å integrere en digital fremtid.

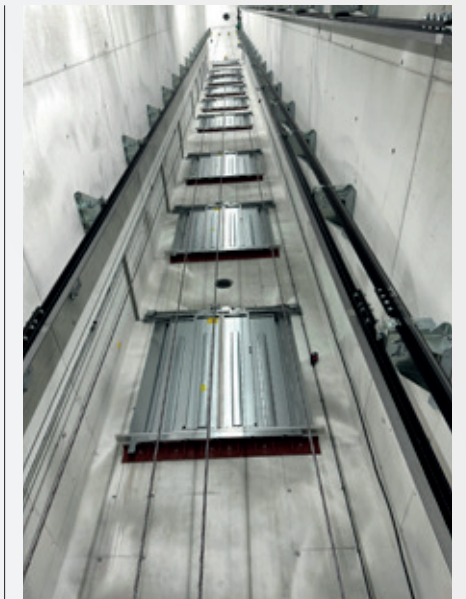
3000kg/10 stopp og 4500kg/11 stopp transis heiser. De resterende heisene er personheiser og heiser som er til varetransport. Her er nyttelasten alt fra 1300 kg til 2000 kg.

Da vi snakker med Roger kunne han fortelle at de var godt på vei med å slutføre de tre siste heisene, men at det da vil stå igjen noe etterarbeid.

«Det vil jo bli litt jobb med å sy sammen alle løsningene vi leverer

opp mot de andre fagene i månedene som følger, så helt ferdige er vi jo ikke selv om heisene er ferdig bygd», fortsetter Roger som er fornøyd med at de har klart å overholde alle tidsfrister og at de underveis har hatt et godt samarbeid med entreprenørene.

«Vi regner jo også med at det blir en jobb med å bytte litt deler på heisene som har gått som byggeheiser», avslutter han.



Det er behov for god trafikkavvikling mellom etasjene.



Sykehuset vil få et bruttoareal på 122 000 kvm.



Montørene fra Kone er snart ferdig med montasjen.

VIL BEDRE SIKKERHETEN PÅ ELDRE HEISER I SPANIA

TOR-ERIK LUNDBERG HMF ARKIV

Spanske myndigheter innfører en ny lovgivning hvor hensikten er å skjerpe sikkerheten på landets heiser. Det anslås at ca. 40 prosent av landets heiser må oppgraderes for å tilfredsstille det nye lovverket som trådte i kraft den 1. juli i år.

Spania er det landet i Europa med flest heiser per innbygger, og flere enn 400 000 av disse er eldre enn tretti år i skriver Murcia Today.

ENDRINGER INNEBÆRER

De fleste nye heiser i Spania tilfredsstiller allerede det nye regelverket, derfor er det først og fremst på landets mange eldre heiser hvor heiseiere nå må iverksette utbedringer. I tillegg til å overholde de sikkerhetstiltak som allerede er innført i Spania, måtte de fra den 1. juli sørge for:

- Forbedret stoppnøyaktighet.
- Beskyttelse mot å bli klemt av heisdøren.
- Tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse.
- Montering av toveiskommunikasjon i heisstolen.
- Beskyttelse mot ukontrollert bevegelse av heistolen.
- Innstallering av lastmåling.
- Det skal være mulig å inspisere heisens motvekt og føringer.
- Utskiftning av sylindereformede føringer og føringer av treverk.

NYE KRAV TIL PERIODISK SIKKERHETSKONTROLL

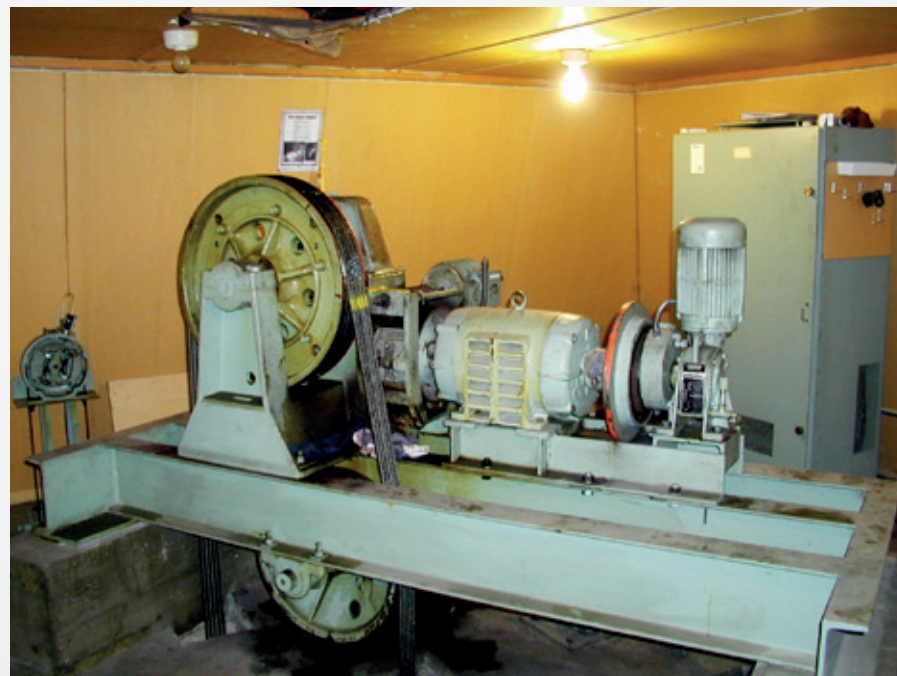
I tillegg stilles det krav til at det sendes inn nødvendig teknisk dokumentasjon slik som samsvarserklæring og FDV-dokumentasjon på nye installasjoner.

Det stilles også krav til at det gjennomføres periodisk kontroll annet hvert år på alle heiser tilknyttet industri og i offentlig bygg. I boligbygg med mer enn tjue leiligheter eller mer enn fire etasjer skal periodisk kontroll utføres hvert fjerde år og hvert sjetten år for øvrige heiser skriver Nuwe på sine nettsider hvor det vises til den nye heisstandarden.

TILBAKEVIRKENDE KRAFT

«Når vi har installert nye heiser, så har blant annet kravet om toveiskommunikasjon vært på plass siden midten av nittitallet», forteller Martin Granseth ved utdanningsenteret til redaksjonen.

Videre forteller Martin at det var opp til de nasjonale myndighetene å bestemme om dette skulle være gjeldene også for eldre heiser som var installert før forskriftskravet. I Norge ble det med HO-melding/3808 et tilbakevirkende krav om oppgradering av eksisterende heiser med blant annet toveiskommunikasjon.



Illustrasjonsfoto.

BREAKING NEWS

nye
HMF
FASHION
STORE

Velkommen til vår splitter nye nettbutikk!

Vi har:

- t-skjorter
- hettegensere
- capser
- bøffer (kommer snart!)

Bestill rett hjem, eller i store kvanta til klubben din!

DU FINNER
OSS HER

SCAN
ME



HLF OG HMF ER SAMSTEMTE: KVARTSSTØV IDENTIFISERT SOM ET ALVORLIG PROBLEM I BYGGEBRANSJEN

PRESEMELDING ALEKSANDER MALIVUK

Heisleverandørenes Landsforening (HLF) og Heismontørenes fagforening (HMF) har sammen kunngjort en erklæring om risikoen forbundet med eksponering for kvartsstøv i heisbransjen.

Organisasjonene har kommet frem til at tiltak må iverksettes for å redusere risikoen for helse- og sikkerhetsproblemer knyttet til kvartsstøv.

Kvartsstøv er en kjent utfordring i en rekke bransjer, inkludert bygg- og anleggssektoren, hvor boreaktiviteter ofte skaper støv som kan inneholde kvarts. HLF og HMF oppfordrer alle byggherrer og entreprenører, fra tidlig utredningsfase, og videre gjennom planlegging, prosjektering og utførelse, til å velge løsninger som reduserer faren for eksponering av kvartsstøv for arbeidstakerne som skal utføre arbeidet.

I heisbransjen kan kvartsstøv oppstå under boring i betong i heissjakten. HLF og HMF understreker betydningen av å handle proaktivt for å beskytte arbeidstakernes helse og sikkerhet.

Løsninger som bruk av ankerskinner, vil redusere behovet for boring i sjakten og vil kunne være et effek-



Aleksander Malivuk, NTB/Shutterstock

tivt tiltak for å begrense eksponeringen for kvartsstøv. Denne løsningen vil bidra til umiddelbar reduksjon av risikoen for arbeidsrelaterte helseproblemer. Ankerskinner vil også bidra til at støv og vibrasjoner reduseres vesentlig. Dette vil også være et godt bidrag til renere bygg.

Som en del av sitt engasjement for bransjens sikkerhet og trivsel, har HLF og HMF også planer om å utføre felles målinger av støvnivåer i heissjakter. Disse målingene vil gi verdifull innsikt og grunnlag for videre handling for å beskytte arbeidstakernes helse.

OPPFORDRING FRA HMS-UTVALGET

Bruk brakka!!
Vi ønsker tips til oss
og byggpatruljen.

Bruk vernetjenesten.

Kontakt HMS-utvalget på
hms@heis.no eller 90859822.

FALT NED I VENTILASJONSSJAKT

REDAKSJONEN PIXABAY

Onsdag den 14. august meldte flere medier om at en person hadde falt åtte meter ned i en heissjakt på en byggeplass i Oslo.

Senere er det blitt klart at det dreide seg om et fall på to meter ned en ventilasjonsjakt på prosjektet Construction City i Oslo.

Redningsmannskap kom raskt til stede, og både politi og Arbeidstilsynet er blitt involvert. Etter hva redaksjonen kjenner til skal den skadde ha fått benbrudd som følge av fallet.

IKKE FØRST ØNSKEDE HENDELSE

I fjor høst skal en tårnheis ha løsnet fra en av tårnkranene på den samme byggeplassen. Ingen skal ha kommet fysisk til skade da den falt ned på taket til et av byggene i prosjektet.



Mandag morgen varslet flere medier at en person skal ha falt åtte meter ned i en heissjakt, senere ble det klart at det dreide seg om et fall på to meter ned en ventilasjonsjakt.

250 MISTER JOBBEN I RINGNES

REDAKSJONEN PIXABAY

I over tjue år har de ansatte levd med usikkerheten om at dagligvarekjeden ville ta over distribusjonen av øl og brus ut til norske butikker og utesteder.

Foreningen var til stede på en markering den 25. april i år til støtte for sjåførene i Ringnes. Men ingen ble hørt – for nå er

avgjørelsen tatt. Ringnes overlater varedistribusjon til Asko, Coop og Rema 1000. Endringene trer i kraft i mars 2026.

Dette er den mørkeste og mest krevende dagen i Ringnes historie, sier hovedtillitsvalgt Erik Torkelsen i Ringnes i en uttalelse til E24 om.



Til tross for store protester mister 250 ansatte jobben. Ringnes setter bort distribusjonen til dagligvarekjedene, men skal selv beholde distribusjon til utelivsbransjen.

FORENINGSKONTORET I ØSTRE AKER VEI 24 ER ÅPENT FOR ALLE MEDLEMMER.

VI SES!



LÆRLINGESIDE!

Av: Vidar Holm

Denne artikkelen sto på trykk i Heismontøren nummer 2/1984.

Helgen 21. til 22. januar 1984 avholdt yrkesskoleelevens og lærlingenes interesseorganiasjon, heretter kalt Y.L.I., en landskonferanse for lærlinger på Hovin skole i Oslo. Det var 50 påmeldte, men desverre kom det ikke flere enn ca 20 stk.

Konferansen behandlet spørsmålene om organisering av lærlinger, lønns og arbeidsforhold, forholdet YLI-NGS, oppsigelsesvern, lån og stipendieordninger samt arbeidssituasjonen. Et fullstendig referat vil bli enda tørrere og kjedeligere enn nedenstående, så jeg tar bare med de to mest diskuterte punktene.

Norges gymnasiast samband (NGS) har på sitt årsmøte foreslått en sammenslåing av NGS og YKI. Dette fordi de mener at alle skoleelever burde stå i samme organisa-sjon. NGS mener også at lærlinger ikke skal være organisert i sammen med skoleelever, men innunder sin egen forening. En tredje ting som talte for sammen-slåing var at NGS trodde at jo

større en elevorganisasjon er, jo sterkere blir den. For oss lærlinger betyr dette at vi blir skjøvet enda lenger ut av banen enn det vi allerede er. Dette er ille og konferansen vedtok en uttalelse til NGS som klart fordømmer en slik sammenslåing.

Trenger vi en egen lærlinge-organisasjon i vår forening? Etter min mening, ja! Selv om vi lønnsmessig ligger meget høyt i forhold til andre lær-linger, kanskje høyest, har vi nok av ting som bør jobbes med. Får vi f.eks god nok opplæring etter opplærings-planen? Blir vi hørt på klubb og foreningsmøter? i mange tilfeller er det desverre dårlig oppfølging av lærlingene. Når så forresten du bedriftens tilsynsmann sist? Enn opp-læringsrådets?

Andre ting vi burde få til er faglig politiske kurser. Det er nemlig ikke uten grunn vi har det så bra som vi har det. Og vi trenger en del kunn-skaper om vi skal føre foren-ingens stolte tradisjoner videre, slik at vi også i frem-tiden kan ha et godt lønnet yrke vi liker oss i. Fester og lignende må også være noe en slik gruppe kan arrangere. Og fester trenger vi for å føle samholdet mellom oss «heis-unger». Husk hva nåværende redaktør sa: «Alene står vi nakne, sammen er vi dyna-mitt!» Det vil bli innkalt til et lærlingemøte i nærmeste fremtid. Tenk på det du har lest og møt opp. Kanskje vi får til noe bra.

FRA SJAKTA

TOR-ERIK LUNDBERG PRIVAT

Navn: Anders Bechmann
Alder: 52 år
Bosted: Øvre Eiker
Klubb: Schindler, Drammen

Når Anders (52) ikke reparerer og vedlikeholder heiser for Schindler – er han en ivrig skihopper, og han kan imponerende skilte med flere VM gull i veteranklassen!

Hvordan havnet du i heisfaget?
«Det var etter utplassering i Schindler Trøndelag på videregående, hvor de høsten etter skulle ansette en lærling. Jeg ble anbefalt å søke – så det gjorde jeg og siden er jeg blitt i faget.»

Hva gjør en Trønder i Buskerud?
«Jeg møtte en dame fra Drammen, så da flyttet jeg nedover og søkte meg over til Schindlers avdeling her nede.»

Har du hatt noen verv i klubb eller forening?
«Jeg har vært verneombud i avdelin-gen i flere år. For tiden er jeg bare fungerende vara verneombud.»

Hva gjør du når du ikke skurur heis?
«Hopping og fisking!»

Hvor lenge har du holdt på med hopp?
«Jeg startet da jeg var seks og et halvt år og holdt på frem til jeg var tjue. Jeg startet opp igjen da jeg flyttet sørover, for her er det så mange hoppbakker.»



Heismontør Anders Bechmann kan langt mer enn bare å skru heis.

Deltar du i konkurranser og har du vunnet noe?
«Ja, jeg konkurrerer og har deltatt i både VM og NM i veteranklassen. Blant annet har jeg vunnet 3 VM-gull, 9 VM-sølv og 3 VM-bronse, i tillegg til flere NM gull.»

I hvilke bakker har du hoppet?
«Her i Norge har jeg blant annet hoppet i den store bakken i Lille-hammer, i Granåsen og i Holmenkol-len hvor jeg har 300 hopp. I tillegg har jeg hoppet flere steder i Europa, slik som i Planica i Slovenia.»

Har det blitt noen fall og skader?
«To dager før VM i Slovenia i 2021, tryna jeg da jeg hoppet jeg litt for langt. Det endte med skulder ut av ledd og et blått øye. Ble allikevel trippel verdensmester i veteranklas-sen i liten bakke, stor bakke og i laghopp.»

Hvor lenge kommer du til å holde det gående?
«Det blir til fotan ikke bærer meg lengre. Det er en psykisk idrett. Så lenge hodet henger med, så holde jeg på. Hvis jeg bare lander på kulen, så er det ikke noe moro lengre.»

NORGE P.P.

Returadresse:
Heismontørenes fagforening,
Østre Aker vei 24,
0581 OSLO

Verv i Heismontørenes Fagforening per 01.10.24

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Styre				
Leder	2024-2026	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	2024-2026	Christopher R. Fossum	980 90 357	chris@heis.no
Nestleder	2024-2025	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Sekretær	2024-2025	Ingrid Overholt	907 60 807	ingrid.overholt@kone.com
Kasserer	2023-2025	Thomas Johansen	959 82 361	kasserer@heis.no
Studieleder	2024-2026	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
1. Styremedlem	2024-2026	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson81@gmail.com
2. Styremedlem	2023-2025	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. Styremedlem	2024-2026	Kristian Håkonsen	921 52 154	kristian.haakonsen@gmail.com
4. Styremedlem	2023-2025	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
5. Styremedlem	2024-2026	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
6. Styremedlem	2023-2025	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
Lærlingrepresentant	2023-2024	Kian Mohebbi	482 77 295	kian.mohebbi@gmail.com
1. Distriktsrepresentant	2022-2024	Thore Håland	918 76 323	thore-h@online.no
1. Distriktsrepresentant vara	2023-2025	Åsmund Idland	971 88 059	ldland_@hotmail.com
2. Distriktsrepresentant	2023-2025	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
2. Distriktsrepresentant vara	2024-2026	Remi Svendsen		
3. Distriktsrepresentant	2024-2026	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
3. Distriktsrepresentant vara	2023-2025	Jørn Inge Tvedt	480 34 198	jit81bergen@gmail.com
4. Distriktsrepresentant	2023-2025	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
4. Distriktsrepresentant vara	2023-2025	Ørjan Magnus Nilsen	992 47 718	orjan.nilsen@hotmail.com
Andre oppgaver				
HMS-ansvarlig	2024-2026	Thomas Bjørnerud	908 59 822	hms@heis.no
Lærlingansvarlig	2024-2025	Sander Ekhal	950 29 665	sanekh@hotmail.no
Redaktør	2024-2026	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomite	2024-2026	Rune Foshaug	951 91 562	rf@live.no
Kontrollkomite	2023-2025	Stian Bilden Baanrud	959 08 344	baanrud@gmail.com
Heisjentene	2024-2026	Ingrid Overholt	472 30 599	ingrid.overholt@kone.com
Org. sekretær	Ansatt	Erik Eikedalen	472 30 599	erik@heis.no
Avdelinger				
Bergen	24-26	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
Drammen	23-25	Sander Øvervold	904 07 810	svervold@gmail.com
Hedmark/Oppland	24-26	Christer Olsen	924 91 974	christer.olsen@kone.com
Haugesund	24-26			
Agder	23-25	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	23-25	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Trondheim	23-25	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
Tromsø	24-26	Adrian Bjørvik Hansen		adrian.bjorvik@hotmail.com
Nordland	24-26	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	24-26	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
Vestfold/Telemark	24-26	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	24-26	Vidar Fossum	908 38 693	vidar.fossum1@gmail.com
Klubber				
Uniheis	Oslo	Jørgen Marius Jensen	982 30 873	jorgen@uniheis.no
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no
Alimak	Bergen	Glen Petter Krohn	936 21 857	alimakklubben@gmail.com
Heis1/Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
KONE	Hovedtill.	Bård Navrud	905 57 919	bard.Navrud@kone.com
Orona	Hovedtill.	Kristian Håkonsen	921 52 154	khaakonsen@orona.no
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Schindler	Hovetill.	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
Schindler	Oslo	Teodor Kirkenær	466 52 382	teodor_kirkenær@hotmail.com
TKE	Hovedtill.	Stian Andersson	959 86 222	tkeklubblader@gmail.com
TKE	Bergen	Andre Lunde	480 29 201	andre-t.95@hotmail.com
TKS	Stavanger	Thore Håland	918 76 323	thore-h@online.no
Alt heis	Bergen	Anders Nesse	951 53 868	anders.nesse@hotmail.com
Avdeling				
Oslo	Adresse		Telefon	E-post
Bergen	Østre Aker vei 24, 0581 Oslo		22 17 45 50	foreninga@heis.no
Stavanger	Kalfarv. 71, 5018 Bergen			75polden@gmail.com
	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger			vegardolimstad@hotmail.com